

Anna Šochová

POHÁDKY

OBSAH:

<u>O bílém hadovi.</u>	<u>3</u>
<u>O dračí princezně</u>	<u>6</u>
<u>O Anežce a Ohnivcovi</u>	<u>12</u>
<u>O začarovaném vrabci, zlém čarodějovi a obludně veliké rybě.....</u>	<u>16</u>
<u>O mrtvé princezně a spravedlivém vojákovi.....</u>	<u>20</u>
<u>O královně, co se nechtěla vdávat.....</u>	<u>24</u>
<u>Skála smrti.....</u>	<u>30</u>
<u>Sokolí princezna.....</u>	<u>33</u>
<u>O kouzelné studánce.....</u>	<u>37</u>

O bílém hadovi.

Čas od času se stává, že bytosti z vodní, nebeské či podzemní říše zatouží poznat svět lidí. I vládce podzemí postihlo takové trápení: Jeho synek už od malinka vylézal nahoru a těšil se ze zelené trávy, zlatého slunce a pestré společnosti brouků a zvířat. Nic nepomohlo domlouvání, vždycky si našel skulinku, myší díru nebo krtinec a byl pryč. Už jako malý totiž ovládal kouzla a uměl se změnit v bílého hádka se zlatým srpkem na hlavě.

Nejvíce se mu líbilo u bílé skály. Byla dost rozpukaná, aby i malý had dokázal vylézt na vrchol a pozorovat svět. Vídal děti, jak pasou kozy, ovce a krávy. Jedna malá husopaska vodívala svých sedm hus až pod skálu. Bílý had poslouchal její písničky a velmi zatoužil děvčátko poznat blíž.

Bylo to velmi nebezpečné. Lidé se hadů bojí a mohli by mu ublížit. Jenže vládcův synek byl náramně zvědavý. Jednou se připlazil k sedícímu děvčátku. Leklo se, ale když ležel klidně svinutý na kameni, začalo na něj mluvit, dokonce i drobty chleba mu nabídlo.

Začali se scházet každý den. Děvčátko si s hádkem hrálo, obdivovalo jeho zlatý srpeček a nikdy se nezapomnělo podělit o jídlo. Brzy si jich všimli ostatní pasácci, nechávali však Marjánku být. Jedna stará kmotra lidem ve vsi řekla, že bílý had nosí štěstí, ale rozhněvá-li se, celý kraj utrpí. Všichni tedy měli ihned přísně zakázáno Marjánku s hadem rušit.

Co však nesvedli vesničtí uličníci, dokázal syn rytíře ze Zeleného vrchu. I na hradě se doslechli o malé husopasce a Roberta popudilo, jak jsou všichni z nějaké bílé žoužele celí pryč. Vypravil se ke skále a viděl, že tam skutečně sedí malá copatá holka a zpívá si. Nedaleko se pásly husy a ruku té malé ovíjel bílý had. Robert se chtěl podívat líp, ale husy spustily křik. Marjánka hned poznala zlomyslného a nafoukaného kluka. Hada honem položila na zem a potom s husami utekla.

Druhý den již zdaleka viděla kouř. Vyděšeně utíkala ke skále a viděla, jak je každá skulinka rozrýpaná a kameny obložené suchou trávou. Přiběhla včas, tráva se teprve rozhořivala. Honem hasila, co mohla. U potůčku namočila svůj šáteček a utloukala plameny. Byla od ostatních dětí daleko, nikdo neviděl, že potřebuje pomoc.

Popálila si levou dlaň, ale oheň přemohla a hned hledala svého přítele hada. Kdepak, nikde nebyl. Marjánka se rozplakala. Věděla dobře, že se s milým přítelem jednou musí rozloučit. Maminka jí už vysvětlila, že to není obyčejný tvor a nesmí se mu nikdy ublížit. A teď, když po něm slídí Robert ze Zeleného vrchu, nesmí sem její bílý had už nikdy přijít.

Najednou někdo Marjánku pohládl po vlasech. Byl to chlapec v Robertově věku, celý bíle oblečený, se zlatou obroučkou v černých vlasech. Oči mu zářily vlídností a pěkně se na Marjánku usmíval.

"Neplač, Marjánko, díky tobě mi oheň vůbec neublížil. Ukaž, ty ses popálila?"

Přejel rukou nad její dlaní a puchýře zmizely. Potom Marjance dýchl do obou rukou.

"Tak jako jsem já uzdravil tebe, pomůžeš ty ode dneška každému, koho ti bude upřímně líto. Musíme se rozloučit, teď nebudu smět vyjít na svět několik vašich let. Žij šťastně. Kdybys byla v nesnázích, zavolej a pomůžu ti."

Zmizel, jako by se do země propadl. Marjánka plakala a dočista samým smutkem zapomněla, co jí hadí princ pověděl.

*

Uběhlo několik let. Z Marjánky vyrostlo hezké a šikovné děvče. Tehdy se jejímu otci převrátil vůz se senem a zchromil mu nohu. Když jej s maminkou ošetřovala, náhle jako by slyšela slova hadího prince. Přejela tedy rukama nad tatínkovou nohou a ta se jim před očima sama srovnala a srostla. To bylo radosti! Brzy za Marjánkou chodilo mnoho prosebníků. Byla hodná a soucitná, každého upřímně litovala a tak její ruce uzdravily mnoho lidí. Všichni věděli, že je to dar bílého hada a po uzdravení sami od sebe slibovali, že nikdy nenechají ublížit jakékoliv polní nebo lesní havěti.

Robert ze Zeleného vrchu nic nevěděl. Právě si v královských službách vysloužil rytířské ostruhy a poslal zprávu, že brzy přijede domů. Místo radosti však nastal na hradě smutek. Mladý rytíř cestou padl do léčky lapkům a sotva zachránil holý život. Kuň jej donesl domů zle posekaného, jen zázrakem přežil. Jeho matka hned poslala pro Marjánku.

Marjánka přijela ochotně, ale když viděla Robertovu tvář, vzpomněla na oheň, který založil. Přejela rukama nad jeho ranami, ale jenom zastavila krev. Rytířka ji v slzách prosila, aby jí ještě jednou zkusila zachránit jediného syna. Marjánka pohlédla na starého rytíře. I tomu bylo do pláče. Starých rodičů se Marjance upřímně zželelo a napodruhé dostaly její ruce obvyklou léčivou moc. Celá však přitom zeslábla a jentak tak ji starý rytíř zachytil, aby nepadla na zem.

Uložili ji, aby si odpočinula. Robert zatím otevřel oči a divil se, jaký je kolem shon: Na zranění si nepamatoval. Pověděli mu o tom zázraku a chválili Marjánku ze všech sil. Robert se mračil stále víc, až rodiče okřikl:

"Nechvalte tu čarodějnici! Už jako malá vás všechny obloudila! To já jsem musel zahnat nestvůrného hada a teď kraj zbavím i té prokleté ženské. Ukážu vám, co se všude s takovými dělá!"

Nakázal zavřít Marjánku do nejhlubšího sklepení a poslal pro kata. Marně mu rodiče domlouvali. Pohrozil, že oznámí králi, jak se zastávají čarodějnice a vyžene je za to z hradu. Všichni byli vyděšení. Jak může být tak zlý? Na rodiče křičí, ani kapku vděku za záchranu necítí! Proč Marjance ubližuje?

Nikdo nevěděl, že chtěl se pomstít. Přijel domů, protože jeho lásku odmítla jedna krásná dívka a Marjánka vypadala, jako by byla její sestra. Že je nespravedlivý a ubližuje nevinné, to vidět nechtěl.

Marjánka zatím ve sklepení smutně čekala, co bude dál. Věřila, že starý rytíř synovi domluví a bylo jí úzko z Robertovy zloby. Čas běžel, nikdo za ní nepřišel a tak se Marjánka začala opravdu bát. Když se rozplakala, zvedl se od vlhké kamenné země

bílý oblak a už tu stál krásný černovlasý mladík v bílém oděvu se zlatým krumplováním. Marjance se srdce zastavilo: Hned poznala svého bílého hada!

"Pročpak jsi mne nezavolala, když tě sem vedli? Cožpak jsi zapoměla, že ti pomohu?"

Marjánka zavrtěla hlavou.

"Kdepak, vznešený pane, Robert by tě zabil. Jeho zloba ke mně ale nepotrvá dlouho, zachránila jsem ho a všichni vědí, že kromě tvého daru žádné kouzlo neznám."

"Ty, obyčejná pozemská dívka, chceš chránit mne?! Jsi pořád stejně hodná a velmi statečná. Zítra už tě budou soudit. Chci, abys vypadala co nejkrásněji, jak se na chráněnkou naší podzemní říše sluší. Tady máš šaty, střevíčky, závoj s květinovým věncem, zrcadlo a hřebeny. Místo téhle shnilé slámy ti dám podušky a měkké příkrývky, abys měla co nejvíc pohodlí. Před svítáním tamhle v rohu vytryskne teplý pramen, aby ses mohla vykoupat. A co je tohle?"

Uviděl kus suchého chleba a otlučený džbán s vodou.

"Ještě se musíš dobře najíst a napít!"

Spokojeně se rozhlédl. Místo holého sklepení tu byla přepychově zařízená komnata pro princeznu.

"Dobrou noc, Marjánko, probudí tě ptačí sbor."

Hezky se na Marjánku usmál a byl ten tam. Všechno bylo, jak hadí princ řekl. Marjánka za úsvitu vstala, vykoukala se, oblékla a učesala. Pramen zmizel, na jeho místě se objevil prostřený stůl. Marjance bylo z té péče milo u srdce a vůbec se nebála. Zanovala veselou písničku a ani neslyšela harašení klíčů.

Strážní se vyděsili a utíkali vypovědět, co všechno viděli. Stará rytířka si vzpomněla na pověsti o bílých hadech a hned věděla, že nesmí nechat Roberta zvítězit. Ten však zahnal strážce zpátky.

"Je to přece čarodějnice! Nenechte se ošálit a přiveďte ji!"

*

Zlý rytíř Robert nařídil všem sluhům, aby vzali hole a pruty a jak Marjánka půjde kolem, bez milosti ji švihali. Nikdo ho nechtěl poslechnout, protože mnohým z nich pomohla. Jak ji uviděli, byli jako oslnění Marjánčiným půvabem. V krásných šatech vypadala jako princezna. Usmívala se a všechny zdravila, jako by ani neměla být za chvíli souzená.

"Tak bezstarostně přichází, protože je nevinná," šeptali si. Robert byl vzteky bez sebe. Udělal ze sebe hlupáka a myslel, že kdyby přiznal chybu, dopadl by ještě hůř.

"Kdes ukradla všechny ty drahé věci, které strážce viděly v kobce?!"

"Dal mi je můj bílý had, abych měla pohodlí."

"Lžeš, ten shořel ve skále už před lety!"

"Jsem rád, že se u soudu ke svému zločinu přiznáváš! Jenom Marjánka a ten, kdo oheň založil, vědí, co mi hrozilo."

Všichni vykřikli. Vedle Marjánky stál krásný princ s mečem po boku. Kdyby to bylo jindy, lidé by mysleli, že vidí ženicha s nevěstou. Robert vyskočil a tasil.

"Když se to nepovedlo tehdy, zabiju tě teď!"

Tasil i hadí princ. Marjánka však skočila mezi ně, překvapení soupeři od sebe odstoupili.

"To nedovolím! Nemáš právo zabíjet pro svoje potěšení! A nemáš právo sám vystavovat nebezpečí život, který sis nezasloužil. Moje ruce léčí bolest a nemoci jenom těch, které lituji. To tvoji matku a otce jsem litovala, kvůli nim uzavřela tvoje rány!"

Zahanbený Robert svěsil hlavu. Jeho rodiče hned prosili Marjánku za odpuštění a omlouvali se i hadímu princovi. Ten přísným hlasem oslovil mladého rytíře:

"Měl bych tě potrestat, ale vidím, že se konečně stydíš a jistě o svých činech budeš přemýšlet. Marjánko moje milá, musím se vrátit, otec mi dnes v podzemním paláci předá vládu. Je na čase, abych mu představil nevěstu, kterou jsem si dávno vybral. Chceš se stát paní mou a celé naší podzemní říše?"

Marjánka souhlasila a všichni začali jásat. Princ ji políbil, zvedl do náruče a zmizeli. Čas od času prý potom Marjánčini rodiče chodili k bílé skále, kde se objevovala krásná paní s dětmi a pokaždé si dlouho povídali.

Mladý rytíř Robert znovu odešel do královských služeb a brzy proslul jako velmi statečný a odvážný pán. To on velel vojákům, kteří pochytili a potrestali všechny zdejší lapky a loupežníky. Všichni si ho vážili a také ctili jeho rozvahu a moudrost. Když rytíř Robert zemřel, nikdo se ještě dlouhé roky neodvážil ublížit jakémukoliv hadovi. Ani starou trávu v tom kraji nezapalovali. To aby nepřišel Robertův duch, který každému takovému paliči vynadal a pohrozil svým obrovským mečem.

O dračí princezně

V jednom království si žili spokojeně a šťastně. Všem byla příkladem sama královská rodina se dvěma syny, kde se všichni velice milovali.

Když bylo mladšímu princovi Otakarovi dvanáct let, onemocněla královna tak těžce, že nikdo nevěřil v její uzdravení. Král s korunním princem chodili jako těla bez duše, jen sháněli učence, lékaře a kořenářky. Tehdy se Otakar rozpomněl na pohádky o dračí princezně, které mu maminka kdysi vyprávěla a tajně ujel z hradu, aby ji našel. Byl sice ještě chlapec, ale statečný. Nebál se nocovat v lese, dokázal si opatřit ryby i zaječí pečínku. Měštům a vsím se vyhýbal, aby ho někdo nepoznal a nepřinutil k návratu. Vyptával se na cestu starých lidí a pokaždé dobře učinil. Právě ti staří znali příběhy o dračí říši a posílali jej k západu. Hřebečka měl rychlého a za několik dnů mu jeden stařec ukázal horu se hřbetem rovným, jako stůl.

"Tam, chlapče, na odvráceném úbočí té hory, je hranice dračí říše. Jedinkrát do roka vystoupí zpod země zlatý zámek a několik dní se jeho obyvatelé těší ze slunce. Přesně v poledne všichni usnou i se svým vládcem. Dokud ten se nevzbudí, může kdokoliv vstoupit a nepozorovaně odejít. Běda ale tomu, kdo by chtěl škodit nebo tam byl přistižen!"

Bylo už dlouho po ránu. Princ Otakar viděl, že má cíl na dosah, ale musí spěchat. Poděkoval starému muži a otočil koníka k hoře.

"Počkej, mládenče, vyslechni dobrou radu: Kohokoliv potkáš, buď k němu zdvořilý jako teď a zbytečně neubližuj. Draci vymýšlejí všelijaké zkoušky."

Otakar mu vděčně zamával a pobodl vraníka. Po úbočí ho musel vést strmou stezkou, ale když zadýchaný pohlédl do údolí pod sebou, málem vykřikl úžasem. Viděl nádhernou zahradu a zlaté věže zámku, tyčící se nad korunami stromů. Sotva se ovládl, aby opatrně sestoupil a nerozběhl se rovnou ke kované zlaté bráně.

Slunce zatím vystoupalo na poledne. Otakar uviděl, jak k bráně přistoupili dva ohromní tvorové s křídly. Tak tohle jsou tedy draci... Princ si je zvědavě prohlížel a tiskl svůj dětský mečík. Měl pro strach uděláno, ale také dost rozumu, aby věděl, že by nepřemohl ani jednoho. Stačila by jediná rána spárem nebo stisk tlamy se strašnými zuby - a kde by byl malý odvážný princ? Tím by mamince nepomohl.

Tohle jsou tedy strážní. Oč horší budou asi vládci? Dokáže vůbec získat srdce princezny? To, které dokáže zázraky, které uzdraví maminku... Mezi obludami proklouzlo bránou děvčátko v bílých šatech, velké skoro jako Otakar. Zatočilo se na louce a jako by v zahradě toho kvetlo málo, začalo trhat bílé kopretiny. Otakar si vzpomněl, co ještě stařeček volal. Snad mu ta malá pomůže? Pozdravil ji a zdvořile se zeptal, patří-li k tomu krásnému zámku.

"Vždyť jsi viděl, jak jsem utekla strážcům, když usínali!"

Šibalsky se na něj usmála a zamrkala. Musel se smát také. Modré oči jí zářily jako letní nebe. Přikývl.

"Máš pravdu. Hledal jsem tohle místo několik dní."

Vyprávěl o své mamince a zarazil se teprve, když užuž prozradil, co opravdu hledá. Jenže holčičku neobelstil.

"Já vím, co se mezi lidmi říká. Zabiješ draka, nejlíp přímo z královské rodiny a tak získáš srdce, které dokáže zázraky. Je to tak?"

Otakar přikývl. Děvčátko se proti němu vyzývavě postavilo a zamračilo se.

"Tos jenom tak přišel a chceš zabít? Třeba mně? Nebo moji maminku a tatínka? Co ti draci udělali?!"

Pohlédl do vážné tvářičky a zastyděl se.

"Viš, říká se, že draků není škoda, že jsou zlí. Kdyby to šlo jinak..."

"Vždycky jsou další cesty, Otakare! Vždycky, když je začneš hledat, objeví se. Jenže musíš chtít!"

"Zlobíš se, že jsem nehledal?"

"Zlobit se budu, když se o to nebudeš snažit příště. Můj tatínek říkává, že zmýlit se můžeš, ale trvat na omylu je horší. Pojd' se mnou."

Otakar nechal koně, aby se napásl. Následoval holčičku a proklouzl za ní přímo pod pootevřenými tlamami dračích strážců. Vedla jej k malému, modře kvetoucímu keři. Ulomila jednu větvičku plnou květů a podala ji Otakarovi:

"Dej ji své mamince pod polštář a uvidíš, brzy se uzdraví."

"Děkuji. Vrátním se a povím ti, jak ta kouzelná větvička pomohla."

Zavrtěla hlavou.

"Nic mi neslibuj, Otakare. Vy lidé neumíte držet slovo. Jeď domů, tvůj krásný vraník v mžiku přeletí dálku na křídlech větru. Napásl se kouzelné trávy, víš? Jdi, než tatínek otevře oči. Slyším, jak se převrací na bok, už se probouzí."

Otakar se rychle rozloučil, proběhl bránou a chytil koně. Sotva nasedl, vznesli se oba do výše a přenesli přes hory a údolí až před královskou bránu. Když princ vjel na nádvoří, běželi jej uvítat otec s bratrem. Rychle přerušil jejich výčitky, že tajně ujel do světa, a běžel za maminkou. Té už moc života nezbývalo. Dýchala zlehounka, téměř neznatelně, ve tváři bílá jako plátno. Otakar vsunul rozkvetlou snítku pod polštář a královniny tváře ihned zružověly.

Stalo se, jak děvčátko z dračího zámku předpovědělo: královna se uzdravila. Otakara už z hradu samotného nepustili, ale otec na jeho naléhání vypravil posla, aby vyřídil poděkování. Nikdy se však nevrátil.

*

Uplynulo deset let. Starý král zemřel a Otakarův bratr nastoupil na trůn. Zpočátku vládl tak dobře, že o jeho moudrosti i lid skládal písně. Jak dovedl rozsoudit spory, jak zabránil nesmyslné válce mezi sousedy! Jenže se stalo, co se příliš mladým a příliš brzy tolik mocným pánům stává: Zpychl a považoval se za nejlepšího ze všech. Nakonec to byl právě on, kdo z malé neshody se sousedním králem rozdmýchal spor. Marně mu královna domlouvala, marně se i Otakar tázal, proč najednou vznikla tak hloupá pře.

"Nepletěte se mi do vládnutí! Čekám, až se opováží vyhlásit mi válku a potom je smetu! Když se hádají o jednu ves na hranicích, budou do mého království patřit celí!"

Bratr nařídil Otakarovi, aby dal po celé zemi svolávat vojsko. Princ chtě nechtě objížděl všechny urozené pány a jednal s nimi o tajných přípravách na válečné tažení. Ocítl se také v západním kraji, který mu připadal povědomý. Náhle si vzpomněl: Tam za horou na mlhavém obzoru přece leží dračí zámek! Je právě začátek léta jako tenkrát... Jeho kuň jako by si také vzpomněl, tiše zaržál.

"Máš pravdu, podíváme se tam. Posel možná nedojel a já chci před bojem splnit dané slovo."

Přenocoval pod svahem ploché hory. Jako tehdy před polednem opatrně přešel její vrchol a sestoupil až na louku před zlatou bránou. Strážci již pomalu usínali, hlavy jim klesaly. Otakar ponechal hřebce, ať se zas napase kouzelné trávy, a protáhl se mezi draky. Děvčátko nikde neviděl. Prošel zahradou, po širokém schodišti vystoupal ke dveřím. Byly dokořán, jako by ho zvaly.

Takovou nádheru ještě nikdy neviděl! Sály, kterými procházel, byly plné zlata a drahého kamení, krásného nábytku a nádobí. Stěny zdobily látky s podivuhodnými vzory a také množství vzácných obrazů a soch. Nikde neviděl jediného sluhu nebo strážného. Otakar procházel zámkem jako snem. Všechny dveře otevřené, jako by ho zvaly dál.

Najednou si všiml, že stojí uprostřed květin. Ve vysoké váze po jeho pravici byly kopretiny... Jako ty, které trhala ono děvčátko. Vzpomněl si, jak mu tehdy po návratu vrtalo hlavou, kým ta malá byla. Mluvila, jako by jejímu otci zámek patřil - ale drakům se podobala pramálo.

Když stál u kopretin, viděl za nimi vyřezávané tmavé dveře, jediné zavřené. Stiskl kliku, pootevřel, nakoukl - a zůstal bez dechu stát: Na širokém lůžku tam ležela v nadýchaných šatech ta nejkrásnější dívka, jakou kdy spatřil. Záplava zlatých vlasů se prostírala kolem její hlavy jako svatozář. Usmívala se ze spánku a ve tvářích měla dolíčky, které ohromený Otakar okamžitě poznal. Byla to ona! Dračí princezna, jejíž srdce chtěl tehdy získat. Tehdy byl chlapec, hlavu měl plnou příběhů o hrdinných rytířích, vítězcích nad zlými draky. Nepřišlo mu na mysl, že by mohl získat srdce princezny úplně jinak. Zato dnes už to věděl. A po ničem tolik netoužil.

V jediném okamžiku se zamiloval. Opatrně přistoupil blíž. Už by ji polibkem probudil, ale včas vzpomněl, že s vládcem se probouzí celý zámek. Co když dnes drakům vládne ona? Kdyby se na něj hned vrhli hrozní strážci, kdyby se ona polekala, zle by se mu vedlo.

Odvážil se ji zlehka pohladit po vlasech. Jak by mohla zjistit, že tu byl? Vzpomněl si na malý stříbrný křížek, který od malička nosil na prsou. Stáhl si jej a vložil do pootevřené princezniny dlaně. Byla tak krásná! Ještě od dveří se vrátil a přece jen ji zlehka políbil na rty. Už v zahradě viděl, že se strážci u brány pohnuli. Než však otevřeli oči, proběhl bez úhony ven, nasedl na koně a vzlétl až na vrchol hory.

*

Přenocoval v nedalekém městečku a sotva po úsvitu otevřeli městskou bránu, vyrazil znovu ke zlatému zámku. Tentokrát čekal na příchod a spánek strážců marně. Náhle zahlédl mihnout se cosi světlého mezi stromy. Vzápětí se brána sama otevřela a ven vyšla ona, princezna krásnější, než sen. Otakar jí vyšel naproti a hluboce se uklonil.

"Jsi dnes mnohem uctivější, než včera," usmála se dívka a princ se začervenál. Domyslel si, že ji svým polibkem přece jenom probudil.

"Odpusť, omámila mne tvoje krása. Přišel jsem ti ještě jednou poděkovat za matčino uzdravení."

"Proč sis vzpomněl právě teď?"

Smutně sklonil hlavu.

"Byl jsem nedaleko odtud a vím, že touto dobou vystupuje tvůj zámek na náš svět. Můj bratr chystá válku se sousední zemí. Je to hrdý národ, zvyklý ubránit se mnohem silnějšímu protivníku, než jsme my. Bude to těžký boj a já chtěl splnit dané slovo."

"Již jsi slovo splnil, posel dorazil těsně předtím, než zámek opět zmizel pod zemí. Bohužel při odchodu zkusil vzít zlatý pohár a proto se proměnil v kámen. Leží s ostatními tamhle na úbočí hory."

"Proto se tedy nevrátil... Mrzí mne, že byl tak chamtivý."

Princezna vzala Otakara za ruku a pozvala jej dál. Procházeli se zahradou a rozmlouvali. Otakar se podivil, že princezna vypadá mnohem mladší, než by měla být.

"Jsem z dračího rodu, rosteme i stárneme pomaleji. Již tehdy, před deseti lety, jsem byla starší, než ty dnes. Vadí ti to?"

Zavrtěl hlavou.

"Proč ale vypadáš jako člověk? Viděl jsem tvé strážce a myslel, že jste všichni takoví."

"Nemyslíš, že s takovými pařáty a velkým tělem by život v zámku nebyl zrovna pohodlný? Když známe tolik věcí, proč bychom si neměli zvolit příjemnější podobu?"

Otakar se princezně okouzleně zadíval do modrých očí a nepochyboval o tom, že si svou podobu zvolila velmi správně. Před rozloučením nastavila princezna Otakarovi zrcátko.

"Dýchni na ně, aby se zamžilo."

Princ tak učinil a princezna zrcátko zakryla šátkem.

"Neloučíme se navždy, milý Otakare. V zrcátku tě uvidím, kdykoliv budu chtít. Když je pokryje tmavý stín, budu vědět, že jsi v nebezpečí a přijdu ti na pomoc."

"Ale co zákony tvé říše? Brzy tě skryje podzemí. Zůstaň sama v bezpečí a nech mne přijít sem. Vrátím se k tobě, přísahám!"

Naposled se políbili a vraník odnesl prince až k rodnému hradu.

*

Válka vypukla dřív, než se na nebi ukázal nový měsíc. Vojska obou zemí se utkala na rozlehlé pláni u hranic. Stálo tu proti sobě tolik rytířů a ozbrojenců, že vypadali jako dva nedozírné, rozlehlé lesy vztyčených praporců a kopí. Všem bylo jasné, že po bitvě zůstane ležet mnoho mrtvých a nedaleký potok se zbarví krví. Stáli a vyčkávali, kdo se pohne první.

Mladý král válku vyprovokoval a nyní i zavelel do útoku. Princ Otakar vyrazil po jeho boku a statečně se bil. Avšak brzy poznal, že protivník je právě tak silný a houževnatý, jak tvrdila pověst. Pod ranami nepřátelských mečů se brzy rozpadl jeho štít, Otakar krvácel z mnoha ran a také jeho věrný kůň již klesal vyčerpáním.

Už myslel, že je s ním konec, když uslyšel okolní muže křičet hrůzou. Setmělo se. Otakar vzhlédl a spatřil nad sebou draky. Celou armádu nestvůr, která zastínila slunce. Všichni zanechali boje, zahodili meče, kopí, bijce i štíty, dokonce ze sebe i brnění strhávali, jen aby mohli co nejrychleji utíkat pryč. Draci létali sem a tam. Rozháněli po zuby ozbrojené muže jako draví ptáci hejno slepic. Nehleděli na barvy ani korouhve, vystrašili všechny bez rozdílu. Otakar se vyčerpaně sesunul k zemi. Než omdlel, spatřil svého bratra, jak ujíždí pryč stejně vyděšený, jako všichni kolem.

*

Malou chvíli na to v hrůze prchali také obyvatelé královského hradu. Nad jeho věžemi totiž zakroužil obrovský drak. Královna opatrně vyhlédla z okna a spatřila, že netvor nese v pařátech bezvládné tělo rytíře. Ihned poznala svého mladšího syna a statečně seběhla na nádvoří. Drak jí prince opatrně složil k nohám. Potom si drápem strhl jednu šupinu z levého ramene a podal královně.

"Na kterou ránu ji přiložíš, rázem sroste. Na lidskou pýchu lék nemám, ten musíte najít sami. Víckrát však na pomoc přiletět nesmím."

Královna se podivila dívčímu hlasu, který zazněl ze zubaté tlamy. Uviděla známý křížek na dračím krku a polekaně vykřikla:

"Dračí princezna! To tys zmámila mého syna a budeš ho chtít odvést s sebou!"

Dračice na královnu smutně pohlédla.

"Nezmýlila jsem se, když jsem nečekala díky! Neboj se, královno, nechci tvého syna odvést. Pokud se tak ovšem nerozhodne on sám. Vyříd' mu jen, že se může kdykoliv vrátit, jak slíbil. Navždy však opustí svět lidí, neboť ho draci přijmou mezi sebe a bude jedním z nás."

Potom se dračí princezna vznesla a zmizela vysoko v nebi. Královna zakázala být jenom slovíčkem prozradit, co se stalo. Dračí šupinou syna uzdravila ze všech ran a protože byla hodná a soucitná, pilně navštěvovala také ostatní raněné. Přivázeli jich na vozech desítky a stovky. Když se na hrad vrátil také mladý král, přinutila jej matka uzavřít se sousedem příměří.

Otakarovi namluvili, že týdný ležel v horečkách s těžkými sny. Nikdy nebyl ve zlatém zámku, nikdy se nesetkal s dračí princeznou, vše byl pouhý sen. Všichni kolem, do nejposlednějšího podomka, dostali příkaz lhát. Otakar tomu nechtěl věřit, ale po několika týdnech ustoupil. Zesmutněl, protože jeho sen byl mnohem krásnější, než skutečný život okolo.

Nerozveselil se ani při bratrově svatbě, která korunovala nové přátelské smlouvy mezi oběma královstvími. Přitom kdysi sám bratra prosil, aby sousední princeznu požádal o ruku a obě země spojil svatbou lépe, než válkou.

*

Otakar se stále častěji vytrácel do lesů na lov, ale starostlivá královna jej nikdy nenechala samotného. Během chvílky jej dohonil některý lovčí a doprovázel prince až do návratu. Hlídali ho pečlivě. Uplynul téměř rok a Otakar se choval stále stejně. Jeho tichý smutek nepomíjel. Toulal se lesy za každého počasí.

Stalo se, že na sklonku jara potkal princ v lese starou kořenářku. Uklouzla po mechu a pochroumala si nohu. Princ poslal lovčího pro vodu a přemýšlel, jak co nejlépe ženu ošetřit.

"Ach, panáčku, kdybych tak měla po ruce dračí šupinu, jakou má naše královna, to by nám hned bylo hej!"

Otakar se podivil. Copak si to stařena vymýšlí za pohádky?

"O jaké šupině to mluvíš?"

"Inu, o té zázračné. Když tehdy dračí princezna rozehnala válčící muže, odnesla raněného prince domů a dala naší královně vlastní šupinu, aby ho uzdravila. Královna od té doby léčí každého, kdo to potřebuje."

Než se lovčí vrátil a chladná voda ulevila zraněné ženě, tvářil se princ jako dřív. Odnegli s lovčím kořenářku do její chatrče. Nikdo se nedivil, když ji začal navštěvovat a často se stávalo, že s ní rozmlouval o samotě. Na hradě netušili, že stará kořenářka na vlastní oči viděla a slyšela, co se tehdy na nádvoří odehrálo. Tak se princ dozvěděl i o slovech dračí princezny a pochopil, proč jej všichni obelhávají. Nechtěli, aby navždy zmizel a proměnil se ve tvora, který jim připadal obludný.

Bylo to trpké, ale princ Otakar vše dokázal pochopit a odpustit matce i bratrovi. Vzpomněl si, že jej jeho princezna může kdykoliv sledovat. Jistě ví, co se stalo a věří mu dál. Čekalo jej těžké rozhodnutí: Navždy opustit svět lidí. Přijmou jej opravdu draci mezi sebe? Bude jim jeho láska k princezně stačit?

Nechtěl se vytrazit jako poprvé, ale ani prozradit, co zamýšlí. Co dělat? Brzy vyzoroval, že když se matka zmíní o jeho nemoci, bratr král se zamračí a jeho mladá žena uhne pohledem. Otakar se rozhodl, že jim prozradí, jak už prohlédl všechna předstírání. Potom uvidí, co dál. Jak se rozhodl, tak udělal, ale bratr jej překvapil. Objal Otakara a prosil za odpuštění, že mu tak dlouho musel lhát.

"Teď, když mám vedle sebe milovanou ženu a čekáme narození prvního dítěte, vím, jak je štěstí zázračná věc. Nebudu ti ho odpírat, bratříčku, nedokážu ti stát v cestě. Jestli je to tvé rozhodnutí, můžeš odejít. Mamince všechno vysvětlím."

Také švagrová se s Otakarem srdečně rozloučila a popřála mu mnoho štěstí. Princ spěchal osedlat svého vraníka a hned ujížděl za svou láskou. Víc o něm nikdo neslyšel. Jen stará kořenářka, která nosívá bylinky až na královský hrad, vypráví o královně matce, jak si často ve zvláštním malém zrcátku něco prohlíží a pro sebe povídá.

Prý snad, jako by syna a jeho šťastnou rodinu vídala. Ale víc už nepovím, já u toho nebyla, já jen bylinky sbírala a s kořenářkou sušila. U hory rovné jako stůl, v kraji, jenž Dračím kdysi slul.

O Anežce a Ohnivcovi

V jedné vsi daleko za horami zemřel chalupník. Zůstala po něm žena a dcerka Anežka, kterou mu dala ještě první manželka. Jak to už bývá, měly se ty dvě co ohánět, ale kdyby děvčete nebylo, chalupnice by si žila docela dobře. Tak si to alespoň myslela a čím dál, tím víc to sirotkovi vyčítala. Jednoho dne si Anežku zavolala:

"Hej, ty nemehlo! Víš, jak těžko se nám žije, k ničemu nejsi. Slyšela jsem ale, že by nám pomohl oheň z Černého hradu. Jdi tam a bez něj se mi sem nevracej!"

Anežka se lekla. O hradu šly divné zvěsti od dob, kdy byla ještě malé děvčátko. Kdo tam vstoupil, nikdy nevyšel. Macecha však její prosby odbyla:

"Dělej, jak chceš. Běž si třeba na konec světa, ale tady už bez kouzelného ohně nemáš, co pohledávat!"

A vystrčila ji do deště. Ubohá šla ze vsi pryč, pro pláč na cestu neviděla. Věděla, že by jí nikdo nepomohl, protože macecha všude navykládala, jak je hubatá, líná a nevděčná. Nedávno ji dokonce jedna selka napomínala, že má maceše ruce líbat a ne škodit.

Noc přečkala Anežka v lese pod skalním převisem. Zahrabala se do starého suchého listí a usínala v teple. Zdál se jí krásný sen o nebožce staré kmotřičce. Často dětem ze vsi vyprávěla pohádky. Když ráno Anežka otevřela oči, ještě jako by ještě z dálky slyšela stařenčin hlas:

"...a vždycky si pamatuj, že člověk s čistým srdcem se nemusí ničeho bát! Žádná zlá moc nad ním nezvítězí."

To je jistě znamení, pomyslela si Anežka a přece jen zamířila k Černému hradu. Neznala dobře les a několikrát sešla z cesty, takže před bránou stála až při západu

slunce, unavená a hladová. Hrad vypadal nepřístupně, kamenné zdi měl jako ožehlé od ohně, ale otevřenou bránou Anežka zahlédla travu, keře bezu a šípku. Hrad musel být dlouhá léta opuštěný nebo hodně zanedbaný. Žije tu vůbec někdo?

"Černý hrade, prosím, mohu vejít dál? Macecha mne vyhnala, že se obě do chaloupky nevejdeme. Smím se vrátit pouze s ohněm, který tu někde je."

Udělal dobře, že nejdřív zavolala. Zahučel vítr. Jeho dunivý hlas ji zval dovnitř. "Pojď!"

Tak přece tady vládnou kouzla! Anežce se sevřelo srdce úzkostí. Vzpomněla si však na kmotříčku a statečně prošla bránou. Ta se za ní pomalu a skřípavě zavřela. Odněkud přiběhly čtyři kočky, každá jiná. Hned se k Anežce lísaly a nechaly hladit. Vedly Anežku dovnitř, temnými chodbami do velké síně. Stál tam dlouhý prostřený stůl, u něho jediná židle. Kočičky Anežce naznačily, že si má sednout a jíst. Poděkovala jim a ráda poslechla. Když se nasýtila, nabídla i micinkám, které způsobně čekaly na lavici u zdi. Znovu se ozval dunivý hlas:

"Pověz mi o sobě víc, děvče, než tě kočičky odvedou spát. Jistě jdeš z daleka."

Anežka nikoho neviděla, ani nepoznala, odkud neznámý mluví, ale poslušně hlasu, který tady zněl docela jinak, než venku, vylíčila svůj příběh.

"Ty sama kouzelný oheň nechceš?"

"Ne, pane. Nevím, k čemu by mi byl. Když mne tu necháte, budu vám poctivě a věrně sloužit, práce se nebojím. U nás by mne snad ani za děvečku nechtěli, všichni věří maceše."

"Mám kočičky a kouzla, k čemu by mi byla služka?"

Anežka si vzpomněla na prach a pavučiny po chodbách hradu, na roztápané hromádky popele, na nepořádek, kterého si stačila všimnout. Má o tom mluvit nebo ne? Neurazí pána domu? Kdepak, raději pomlčí, aby se nezachovala nezdvorně. Sklopila oči a podrbala pod bradou mouratou čiču.

"Kočičky vypadají, jako by tu měly rády společnost a já si jistě nějakou práci najdu. Nechcete-li mne tady, půjdu svou cestou."

"Dobrá, přijmu tě do služby. Každý večer strávíš se mnou v tomto sále. Během dne dělej, co chceš, kočky tě budou poslouchat jako svou paní. Nyní tě odvedou spát a zítra ti pomůžou vybrat šaty a šperky na večer."

Anežka poděkovala. Byla tak unavená, že se ani nepodivila krásné komnatě s ohromnou postelí, ba dokonce ani hedvábným poduškámi, na které ulehla. Kočičky se uvelebily v nohách a hlídaly její spánek. Ráno, sotva sluníčko zašimralo Anežku na nose, teprve přemýšlela nad všemi divy. Kočičky jí hned ukazovaly truhly plné překrásných šatů a skříňky se šperky.

"Kdepak, moje milé, na tohle nejsem zvyklá! Jestli mám na sebe takovou krásu někdy vzít, ať i celý hrad prokoukne! Copak by vám nebylo líto takové šaty ušpinit?"

Anežka si oblékla svou starou sukni a ejhle! Hned jedno zvířátko doneslo velkou zástěru. Sotva Anežka pomyslela na vědro s vodou, koště nebo cokoli jiného, už to tu bylo a samo pracovalo. Kočičky dohlížely, tlapkami pošťuchovaly a Anežce všechno připadalo náramně veselé. Smála se, pozpěvovala si, všechno uklízení se jí měnilo na zábavu a tanec. Ani na chvíli se jí po domově nezastesklo a den utekl

jako voda. Před soumrakem se připravila a nastrojila do modrých šatů. Byly krásné, třebaže téměř bez ozdob.

Právě proto si je vybrala, protože se ostýchala oblékat do panské parády se zlatem, perlami a drahokamy. Velká síň také prokoukla. Na zdech zase zářily malby a stůl byl vydrhnutý do běla. Kočičky Anežce naznačily, aby jedla sama. Znovu se s nimi podělila. Když si spokojeně lízaly tlapy, cosi šustlo, jako když plamen z polena vyskočí.

Naproti Anežce, na druhé straně stolu, se objevilo velké kamenné křeslo. Dveře na chodbu se samy otevřely, někdo přicházel. Kdo je pán hradu? Při zvuku těžkých kroků se Anežce stáhlo hrdlo. Viděla, že i kočičky se na lavici přitiskly k sobě a zježily srst. Je jejich pán tak hrozný? Určitě ne, nic zlého neprovedla, nemá důvod ji strašit! Měla sice sto chutí alespoň zavřít oči, ale ovládla se, když vstoupila ohnivá postava rytíře.

Bylo to strašidelné zjevení, do ruda a do běla rozžhavené jako v nejhorší výhni. Sálal z něj žár, který Anežka cítila, sotva vešel. Přesto dívčina úzkost rychle mizela. Rytíř se klidně posadil a vlídně Anežky zeptal, jak se jí na hradě líbí. Že prý z něj nemusí mít strach. Odvážně přiznala, že nikdy nikoho a nic podobného neviděla. Rytíř sklonil hlavu, smutně povzdychl:

"Je to trest za mou pýchu a kamenné srdce, Anežko. Proklela mne stará žebračka, kterou jsem srazil z cesty. Brzy zemřela a už jsem nemohl nic napravit. To já jsem ten kouzelný oheň, pro který lidé chodí! Všichni touží po bohatství, které by jim prý přinesl. Sotva se mne ale dotknou, sami shoří. Snad proto v kraji někdo vymyslel, že smí jít pouze nevinné dívky. Jak se mne však zkusily dotknout, uskočily - a tam je sama vidíš. Zůstaly tu jako kočky."

Anežce jich bylo líto.

"Copak se to prokletí nemůže zrušit?"

"Jenom ten, kdo mi podá a stiskne ruku, nás všechny vysvobodí. Podívej, jak je řeřavá! To nikdo na světě nedokáže!"

Anežka zesmutněla. Rytíř nemluvil jako zlý člověk. Takové neštěstí! I kočičky byly smutné. Když rytíři viděla do tváře, zdál se být docela mladý a snad i hezký. Hned ale musela hledět jinam, točila se jí z toho ohně hlava. Rytíř zatím obdivoval, jak jeho domov zkrásněl.

"Svěřím ti svůj hrad! Teď jsi tady paní a můžeš dělat, co budeš chtít. Jenom ven tě brána hradu nepustí, to nemohu ovlivnit. Rád tě zase zítra uvidím, Anežko."

Rytíř se rozloučil a odešel. Anežce utíkal den za dnem. Na hradě bylo práce ažaž. Těšila se na každý večer, na každé setkání s rytířem. Vůbec si nepřipadala jako obyčejná holka ze vsi. Rytíři se líbilo, jak jeho Černý hrad zvelebují a obdivovali i důvtip, s jakým zjistila jména zakletých kočiček.

Když si Anežka zpívala na zahrádce, Marjánka se první přiběhla lísat. Jak zaslechla v písničce své jméno, zamňoukala. Potom to už bylo snadné, jenom u Bětušky se dlouho Anežka nemohla trefit. Marjánka, Anička, Katka a Bětka. Ale jak jim pomoci? Často pozorovala malé plamínky, které olizovaly rytířovu postavu. Copak je něco takového v lidských silách? Měla Ohnivce ráda.

Vyprávěl jí o světě, který procestoval ve službách krále, o bitvách, ve kterých bojoval. Byl ještě mladý, ale přesto zažil víc, než všichni lidé, které zatím potkala. Styděl se, když narazili na chvíle, kdy byl namyšlený a pyšný. Anežka měla mnohem raději, když v jeho tváři rozeznala úsměv. Škoda, že rysy tváře vzápětí honem překryl oheň!

Po nějakém čase Anežka ve snu opět uviděla svou starou kmotřičku. Šly spolu do kovárny a Anežka se divila, jak může kovář vydržet horko.

"Zvykl si, děvenko, dokonce udrží v ruce kus železa, který by tebe popálil."

Byla to pravda, Anežka se na kovárnu rozpomněla i po probuzení. Může člověk přivyknout i žáru uhlíků? Anežka si umínila dokázat, co vůbec v lidských silách jde. Bylo to těžké, radši svůj plán tajila i před kočičkami.

Častokrát o sobě pochybovala, když si foukala na popálené prsty, ale zkoušela to znovu a znovu. Musela to dokázat, musela jim všem pomoci, jinak by se utrápila s nimi. Bolelo ji srdce, kdykoliv pohlédla na kočičky. Bolela ji celá duše, když naslouchala rytířovu hlasu. Byl tolik smutný! Proto zase sahala na horké hrnce a opravdu, po několika dnech ji do prstů pálily mnohem míň. Jednoho večera se už rytíř loučil, když jej Anežka zadržela.

"Chtěla bych vám podat ruku, pane."

Rytíř se ulekl.

"Je to zbytečná zkouška, milá Anežko! Nechci, abys trpěla. Změníš se v kočičku, přivoláš na sebe kletbu! Mám tě rád a bolelo by mne to víc, než tebe."

"Nemohu tady žít a vidět, jak jste všichni smutní. Musím vám přece pomoci! Kletba přece nesmí navěky trestat děvčata, která se nedopustila ničeho zlého. A také věřím vám. Na světě žijí opravdu zlí lidé, ale komu poslouží trest, který ničí nevinné?"

Pomalou přistoupila, dotkla se ohnivé ruky a rychle stiskla. Cítila strašný žár, ale opakovala si, že musí vydržet, že na světě nemůže být tak silné kouzlo, aby odolalo její lásce. Dlaň a prsty pálily, jako by samy hořely.

Z posledních sil pohlédla rytíři do očí. Stékaly mu dvě slzy. Tvář vystupovala z plamenů a měnila barvu. Dokázala to? Už trpěla k nesnesení. Nesmí zklamat! Nadechla se. Ještě víc stiskla rytířovu ruku a bolestí omdlela.

*

Probouzela se pomalu. Plula vzduchem a slyšela své jméno. Ach, někdo ji nese! Stala se snad kočičkou jako ostatní?!

"Anežko moje milá, probud' se, všechno je za námi."

Skutečně! Otevřela oči a viděla rytířovu tvář, kterou dřív rozeznávala mezi plamínky. Ležela na své posteli a za mladým rytířem stály čtyři dívky. Se šťastnými slzami jí děkovaly za vysvobození a potom odběhly někam ven, kde byl slyšet jásot lidí. Anežka vztáhla ruku k rytířově tváři. Chtěla se ho dotknout, zda to není pouhý sen. Ale co to? Vždyť by měla mít ruku ošklivě spálenou? Rytíř její něžně ruku políbil.

"Všechno je pryč. Ach, milá Anežko, ani já sám nevěděl, že smím doufat v zázračnou moc lásky. Trpěl jsem s tebou a prosil nebesa, aby alespoň tebe ušetřila! Moje plameny ti neublížily, Anežko, jen tou bolestí jsi musela projít. Vydržela jsi a

veškerá tvoje bolest a popálení se přeneslo jako trest na všechny, kteří kdy ublížili tobě nebo děvčatům. Anežko, prosím, zůstaň tu se mnou, staň se navždycky paní tohoto hradu - a mou milovanou ženou."

Slíbila by mu cokoliv, ale tohle ze všeho nejradši. Políbili se a potom společně vyšli na nádvoří. S pánem byl zakletý všecken hradní život, dokonce i koně ve stájích, krávy, ovce, slepice, ba i holubi. Nyní všechno nadšeně vítalo nový život. Nádvoří bylo plné lidí s pochodněmi, všichni jásalí, smáli se a děkovali.

A což teprve, když rytíř oznámil brzkou svatbu! Anežka měla čtyři hezké družičky, kterým potom rytíř vyplatil velké věno. Dokonce samotný král přijel navštívit svého dávného druha.

Nakonec se ukázalo, že na lidských povídkách přece něco pravdy bylo. Anežce oheň z Černého hradu dal bohatství, o jakém se jí ani nesnilo. Po nějakém čase měla tři zdatné synky, dvě krásné dcerušky a manžela, který by ji nejradši na rukou nosil, zamilovaný stejně, jako první den. Anežka stále zářila štěstím a spokojeností, jako by se světlo kouzelného ohně navždy ukrylo v jejích očích.

O začarovaném vrabci, zlém čarodějovi a obludně veliké rybě

V jednom velkém přístavním městě žila dívka Kristýnka s nemocnou starou maminkou. Měla ještě bratra, který se plavil na obchodní lodi. Začal jako plavčík a nyní byl už kapitánem. Škoda jen, že domů připlouval sotva dvakrát do roka.

Kristýnce bývalo smutno. Když se mamince přitížilo, ani nevycházela z domu. Sedávala u okýnka a krmila ptáčky. Brzy si všimla malého vrabčáka. Vůbec se nebál, byl jako ochočený. Sedl si i na ruku, se skloněnou hlavičkou vážně naslouchal Kristýnčiny steskům i vyprávění. Po krátkém čase ho měla velmi ráda. Když v přístavu zase zakotvila bratrova loď, pochlubila se i svým malým přítelem. Když mladý kapitán musel opět odplout, přelétl vrabčák na jeho rameno.

"Možná chce trochu do světa, kam by ho křídylka ani nedonesla. Dám na něj pozor," slíbil Richard sestřičce při loučení. Jak byl ale překvapený, když prvního večera na širém moři ptáček promluvil!

"Hodně jsem o tobě slyšel, kapitáne. Chci tě požádat o pomoc. Už několik měsíců létám po světě a téměř jsem se vzdal naděje. Víím, že jsi odvážný a čestný. Mé rodiče přemohl a zabil čaroděj, který mi dal ptačí podobu. Mou sestru vězní na našem zámku a nutí ke svatbě. Leonka je statečné děvče, už dvakrát zkusila utéct, ale zlá čarodějova kouzla nepřemůže."

Richard se dlouho nerozmýšlel. Uvězněná dívka Leona potřebovala pomoc a žila nedaleko míst, kam stejně plul. Jenom mu zakletý vrabčák musel slíbit, že z toho osvobození nehrozí svatba.

"Od chvíle, kdy jsem kapitánem, dohazují mi jednu dívku za druhou. Chci se jednou rozhodnout sám, mít svou nevěstu rád a vědět, že ona stejně miluje mne."

Vrabčák zacvrlikal nebo se po vrabčím zasmál, to nebylo k rozeznání.

"Ještě před tím, než jsem odlétl pro pomoc, požádal jsem Leonku, aby zkusila zjistit, v čem spočívá čarodějova moc. Jakmile budeme dost blízko, poletím na výzvědy."

Jak řekl, tak se stalo. Richard dovezl v pořádku náklad a čekal na zprávy. Třetího dne vrabec přiletěl, vyčerpaný, že sotva trefil na palubu.

"Je zle, Richarde, svatba bude do týdne! Leonka znovu zkusila utéct, teď je připoutaná ke sloupu v trůnním sále. Dozvěděla se, co potřebujeme, ale ztrácím naději. Čarodějova moc leží na dně moře. Je to černá perla ve starém džbáně, hlídaná věčně nenažranou obludnou rybou. Kde ji hledat? Všechno je ztraceno!"

"Neztrácej tak snadno naději, příteli. Náhodou jsem slyšel asi před rokem o místech, kde taková ryba žije. Jsou tam mělčiny, nebude těžké prohledat dno."

"To nesmíš, obluda tě spolkně!"

"Uvidíme. Dostane dost jídla, aby mne nechala být. Teď si odpočiň, příteli, nechám připravit vše potřebné a vyplujeme! Tvá sestra si přece zaslouží, abychom trochu riskovali, ne?"

Než se vrabčák prospal, byli na místě. Richard posádce vysvětlil, co se děje a všichni slíbili pomáhat ze všech sil. Už spouštěli silné lano, provlečené velkými bochníky chleba. Richard je dal naplnit silným uspávacím odvarem. Jak zmizel třetí bochník pod hladinou, rozčeřil vodu hřbet velké ryby. Byla dlouhá jako člun a hladově polykala jeden bochník za druhým. Loď ji zároveň za lano vlekla pryč, zatímco Richard s jedním lodníkem nenápadně odrazili od boku v malém člunu. Doveslovali tam, kde rybu viděli poprvé a Richard se začal potápět. Uměl to dobře už jako malý chlapec a tak při pátém pokusu uviděl starou nádobu, zapíchnutou do písku. Opatrně ji vynesl nahoru. Ještě se ani neosušil a už začala na vzduchu praskat. Richard ji rychle zabalil do pláště dřív, než se rozpadla.

Jak čekal, ryba byla omámena dřív, než spolkla poslední pecen. Nařídil odříznout lano. Námořníci se podivili, proč obludu nezabije nebo alespoň neuloví a draze neprodá.

"Pročpak? Nic nám neudělala, ať si žije dál! Nebudeme ztrácet čas."

Rozbalil plášť a viděl, že z nádoby zbyly střepy. Zato tu bylo plno zrněk pšenice, žita, ječmene, dokonce i jáhly a pohanka. Richard zrní rozhrnul a našel velkou perlu. Co teď? Vrabec nevěděl.

"Perla se prý má vylít do moře, ale jak?"

I s tím si Richard věděl rady.

"Pokud je stejná jako jiné perly, rozpustí se ve víně. Někteří lidé pokládají takový nápoj za ochranu proti jedu."

Perla se opravdu rychle rozpustila a Richard vylil víno z poháru do moře. Zbytky džbánu a zrní nechal i s pláštěm zavřít do truhly. Kdoví, nač ještě budou dobré! Vrabec dohlédl, aby ani zrnko nechybělo, a už pluli směrem k zámku.

Richard se vylodil s několika muži pod velikou skálou, odkud na ně nebylo vidět. Vylezli až k zámku a vběhli dovnitř. Nikde neviděli strážce. Čarodějova moc tedy již zmizela a s obyčejným člověkem si Richard už nějak poradí. Našli čaroděje sedět ve velkém sále. Starého, zesláblého sušinku na trůně. U jednoho sloupu byla

připoutána krásná dívka, kolem níž vrabec hned začal kroužit a štěbetat. Jako by samou radostí zapomněl mluvit. Stařec na trůně zaskřehotal:

"Takže tys našel moji perlu! Bylo mi divné, proč najednou slábnu! Můžeš osvobodit princeznu, když chceš, ale věř tomu, že nepřežije mou smrt. Její život je svázaný s rybou, kterou jsi zabil, a také se střepy, co jsi hodil zpátky do moře! Ty, Kryštofe, se nikdy nezbavíš ptačí podoby, protože nikdy nenajdeš dívku, která by tě chtěla za muže a měla tě upřímně ráda v téhle ptačí podobě! Hlupáci, stejně jste všechno prohráli! Říkal jsem, že jste proti mě bezmocní!"

Čaroděj se smál, ale Richard zastrčil svůj meč a klidně odpověděl:

"Nezabiju tě, jsi už jenom bezbranný stařec. Zmýlil ses, protože ryba dál pluje v moři a ze džbánu se neztratil ani prášek. Nechybí ani jediné zrníčko!"

Čaroděj vytřeštil oči a zalapal po dechu. Ta zpráva ho zabila. V tu chvíli zmizely řetězy a pouta. Leonka děkovala Richardovi za vysvobození a za prozíravost, s níž zachránil její život. Statečný kapitán byl z té její krásy a vděčnosti celý nesvůj. Nakázal přinést truhlu se střepy, aby zrušili poslední kouzla. Námořníci odběhli a Richard zatím slíbil krásné Leoně, že tady s ní zůstane, dokud se vrabec Kryštof nezbaví peří. Zámek i celá země potřebují pevnou ruku, aby se vzpamatovaly z řádění zlých sil. Loď však musí dokončit obchodní plavbu, takže Richard předal velení nejlepšímu lodníkovi a vrabec slíbil vyřídít dobré zprávy matce s Kristýnkou.

Konečně byla truhla na zámku. Richard ji opatrně otevřel. Hned uskočil, neboť odtud vylétly stovky, snad tisíce bílých holubiček. Dvě zakroužily kolem Leony a vrabčáka a odlétly s ostatními do nebe.

"To byly určitě duše lidí, které čaroděj zahubil! A ty dvě holubičky, to se s námi loučil tatínek s maminkou!"

Leona se rozplakala a Richard ji objal a těšil. Pochopil, že všechny ty duše byly zakleté v zrníčkách, které vylovil. Když potom nahlédli do truhly, zbyl tam jen jeho plášť, nic víc. Radost jim kalilo pouze prokletí Kryštofa. Kéž by také mohlo pominout!

Vrabec kupodivu příliš smutně nevypadal. Prý zná několik dívek a jistě bude mít štěstí. Odletěl k odplouvající lodi a nechal ty dva, aby mu zatím dali království do pořádku.

*

Jak vrabec Kryštof slíbil, předešel loď, aby vyřídil dobré zprávy. Kristýnka však otevřela svoje okýnko uplakaná a přes postel měla položené svatební šaty.

"Ty můj vrabečku, kdepak máš Richarda? Vrábí se včas, aby zabránil té hrozné svatbě? Starý lichvář mi půjčil peníze na drahé léky pro maminku. Moc jsem se bála, že umře a myslela jsem, že se bratříček vrátí včas. Protože ale Richard ještě nepřišel, musím se provdat. I kdyby zítra dorazil, už bude pozdě, před svatbou mne nezachrání. Lichvář po mně vždycky koukal a já se ho pokaždé bála!"

Kryštof ani nemukl. Kristýnka ho hladila, šťastná, že přilétl a může se mu svěřit.

"Věř, že mnohem radši mám tebe, a kdyby to jen trochu bylo možné, stala bych se třeba tvou ženou!"

"Když to dokážeš v kostele říct, všechno dobře dopadne, věř mi, milá Kristýnko!"

Děvče se polekalo, ale Kryštof dělal jakoby nic. Už jsem se smutkem skoro pomátla, pomyslela si Kristýnka. Ale co když mám právě pro tohle naději? Copak by kněz oddal bláznivou? Políbila svého vrabečka na hlavičku a nasypala mu drobtý.

Ráno bylo celé město na nohou. Nikdo nepochyboval, že krásná nevěsta nejde do kostela dobrovolně a mnozí ji upřímně litovali. Její matce prý již bylo lépe, ale radši zůstala doma, neštěstí své dcerky nechtěla vidět. Samotné Kristýnce bušilo srdce jako zvon. I přes závoj viděla, že vrabeček létá blízko ní. Byla již pevně odhodlaná povědět před celým městem, že si vezme za muže tohoto ptáčka, ať se všichni smějí nebo ne. Když se podívala na zlého, starého lichváře vedle sebe, radši by platila po zbytek života za bláznivou, než mít takového manžela! Přesto byla sama překvapená, jak jasně a klidně její hlas v kostele zazněl.

"Nevezmu si tohoto muže. Mým pravým ženichem je vrabec, který tu skáče na zemi vedle mne. Toho mám ráda a nikoho jiného nechci!"

Zavřela oči a čekala smích. V kostele to skutečně zašumělo, ale jinak nic, ani ženich nezačal nadávat. Najednou vedle sebe zaslechla hlas, jakým večer promluvil ptáček:

"Jsem Kryštof, vládce Leoncijský, pravý ženich této dívky. Pane, jistě souhlasíte, abychom všechny závazky vyrovnali na jiném místě. V náš svatební den máme jiné starosti!"

Kristýnka překvapeně zvedla hlavu. Stál u ní hezký mladík ve zlatem vyšíváných šatech a oči mu zářily. Starý lichvář se uctivě ukláněl a utíkal domů. Král Kryštof vzal Kristýnku za ruku.

"Souhlasíš, moje milá?"

S radostí přikývla a všichni v kostele začali jásat. Dnešní svatba se nakonec vydařila a sotva svatebčané vyšli z kostela, příplula do přístavu Richardova loď. Hned druhý den znovu odrazila, aby dovezla šťastné novomanžele se starou maminkou do Leoncije. Kryštof musel znovu dopodrobna vyprávět o čarodějovi a své statečné sestřičce Leoně.

"To by byla správná nevěsta pro našeho Richarda!" napadlo Kristýnku.

"Myslím, že o něčem podobném začal uvažovat, sotva jsem zmizel z dohledu," usmíval se Kryštof. A nemýlil se. Na zámku byli uvítáni s velikou slávou. Richard předal Kryštofovi vládu s povzdechem, že se ani za bouří tolik nenadřel, jako za těch několik dní.

"Kralování pro mne není, já potřebuji lodi, moře a obchody."

"Snad nechceš zase odplout?" polekal se Kryštof a nevěřicně pohlédl na sestru. Ta jen klopila oči a usmívala se.

"Kdepak, už dlouho zamýšlím zřídít si rejdařství, vysílat lodi za obchodem a sám zakotvit na pevnině. Těch několik dní tady mne jenom přesvědčilo, že se svého snu nevzdám. A našel jsem dívku, s níž se nemusím obávat žádných nepřízní osudu. Kryštofe, vzal sis mou sestru bez ptaní. Dáš mi teď za ni sestru svou?"

Tot' se ví, že byla další svatba! Veselá, námořnická, jak má být. Štěstí se uhnízdilo na zámku i v celém kraji, až přitáhlo k pobřeží jednu velikou rybu, které moc zachutnal chleba. Doprovázela všechny lodi jako pejsek, děti z přístavu vozila na

hřbetě a ze všeho nejvíc měla ráda jejich výskání a smích. Brzy byla miláčkem všech a dokonce se dostala i do znaku velkého Richardova rejdařství.

O mrtvé princezně a spravedlivém vojákovi

Světlem se přehnala strašlivá válka. Jeden voják, František se jmenoval, si u svého pána vyprosil několik týdnů na cestu k rodině. Protože byl statečný a odvážně za velitele i své druhy mnohokrát nasadil život, jeho hrabě souhlasil.

Voják nikoho doma nenašel. Všechny smetly nemoci, hlad a boje. Když se smutně vracel do služby, zabloudil v horách a osud jej zavál do sousedního království. Voják byl bez peněz, nemohl hned zpátky, tak si řekl, že v nějakém velkém městě najde službu nebo radu. Dojel do města, které bylo celé zahalené černou látkou, všude vlály smuteční prapory.

V hospodě se voják dozvěděl divnou věc: Zdejší král upsal duši peklu. Místo sebe však nabídl peklu svou líbeznou dceru. Král na zámku hoduje a veselí se, ale celá země truchlí. Princezna Adelaida před časem zemřela, avšak její tělo se nikdo neodváží pohřbít. Dál, chudinka, leží ve svém pokoji, ne květinami, ale zlatem a drahokamy zasypaná, pekelníky hlídaná. Běda každému, kdo se opovážil tam vstoupit. Nikdo se dosud nevrátil.

Vojákovi její smrt připadla ukrutně nespravedlivá. Hostinský ho ujistil, že princeznička byla milá, hodná a přívětivá jako sluneční paprsek. Voják na nic nečekal a šel rovnou do zámku. Nikde žádná stráž, jen z velikých oken paláce zněl zpěv a smích. To jak si král bezstarostně užíval darů pekla. Vojákovi z toho bylo úzko. Procházel pustými chodbami, nahlížel do pokojů a hledal princeznu. Teprve v tiché části paláce, daleko od veselé hostiny, uviděl otevřené dveře. Vlály za nimi černé záclony, ale skrze ně se třpytilo zlato a drahé kamení.

Nic jiného tu nesvítlo. Ani jednu svíci, ba ani křížek voják neviděl, ačkoliv se všem zemřelým dávají. Princezně do tváře vidět nebylo, ale voják známý dech smrti necítil. Ubohá princezna, nejspíš jí pekelné čáry nedovolí najít klid, který mrtvým náleží! Voják tedy poklekl k modlitbičce za princeznu duši. V tu chvíli se zvedl víchř, řev a dunivé hromy otřásaly zdi. Jako by se chtěl zámek zhroutit a opovážlivce zasypat. Vedle postele se objevil samotný kníže pekla.

"Jak se opovážuješ rušit její spánek?!"

Voják už v životě viděl urozených lidí zblízka dost a smělost mu nechyběla.

"A kdo jsi ty, že ses nespravedlivě zmocnil nevinné dívky?!"

"Co peklo schvátí, nenavrátil. Nikdy jsi to neslyšel?"

"I lotr má přece právo na útěchu kněze! Dovol tedy, abych té dívce věnoval modlitbu. Anebo dovol, aby byla pohřbena, jak se sluší."

"Viš, za koho se vůbec přimlouváš? Podívej."

Na d'áblův pokyn se roztáhly všechny závěsy a postel s tělem zalilo světlo. Vojákovi až zatrnulo, když spatřil překrásnou tvář. Zdálo se mu, že hromady kletů, které tíží princezno tělo, jsou jenom stíny vedle měsíčního svitu její

bledé tváře. Připadalo mu, že ji to zlato a drahé kamení musejí dusit. Odhrnul je tedy stranou a vzpomněl si na křížek po mamince, který nosil na prsou. Ten by princezně slušel víc. Jenže tu stojí sám pekelný kníže a ten ho princezně nedovolí dát.

"Hej, vojáku, nech ji být. Za svou odvahu si zasloužíš, kolik těch klenotů uneseš. Vezmi si třeba všechny, když odporuješ i mně!"

Voják zahlédl záblesk v ďábových očích. Chce ho snad zlákat a podplatit? Vytáhl z opasku dýku a ukázal malý barevný kamínek, který ji zdobil: "Vidíš? Ja jsem bohatý dost. Prostí vojáci přece zdobené dýky nemívají."

Vládce pekel se rozesmál, až z podlahy vyskakovaly ohnivé jazýčky. Voják na nic nečekal a zabodl dýku do dřevěného čela postele nad princezninou hlavou. Na druhé straně neměla žádnou ozdobu, ale vypadala jako kříž. Však bývá u bojovníků zvykem svůj meč nebo dýku zabodnout a pomodlit se u nich, když před bojem nemůžeš do kostela.

Zafíčelo to kolem, všechno zlato a drahokamy rázem zmizely. Než se ďábel vzpamatoval, voják položil dívce na srdce ještě svůj vlastní stříbrný křížek, poklekl a dokončil svou modlitbu. Kolem se strhlo strašlivé běsnění, jaké voják dosud nezažil. S posledním slovem modlitby však všechno utichlo. Vládce pekel stál pobledlý ve dveřích a hrozil:

"Ještě jsi nevyhrál, Františku! Probudil jsi ji, ale zůstane němá. Celý rok ti bude viset na krku jako přítěž! Rozumíš? Musíš se o ni starat, chránit ji, ale jedinkrát zalituješ svého soucitu a všechno bude jako dřív!"

Ted' se voják opravdu vylekal! Něco jiného je hrdinsky vydržet řádění pekla a něco jiného starat se o vznešenou dívku. Moc dobře pochopil, jak strašně těžká zkouška ho čeká. Ďábel se potěšeně zachechtal, ale František hned zvedl hlavu a pevným hlasem řekl, že úkol splní. Princezna se zrovna probouzela a udiveně rozhlížela. Voják jí pomohl vstát.

"Ničeho se neboj, princezno. Půjdeš se mnou a jistě se nám podaří nad peklem zvítězit úplně."

Sotva to dořekl, zatočil se s nimi víchř a oba se byli daleko odtud. Princezna měla šaty jako prostá dívka, ale to Františkovi nevadilo, naopak.

"Tak je to lepší. Řeknu o tobě, že jsi moje sestra Adélka. Podívejme, tady to znám! Tam za údolím se vypíná hrad mého pána, hraběte Maxmiliána. Dokážeš přijmout nějakou službu, například v kuchyni?"

Adélka přikývla, ale potom pokrčila rameny. Voják rozuměl a povzbudivě se na ni usmál: "Není to obtížné, jistě na tebe budou hodní. A nebude to navěky. Zavázal jsem a ještě půl roku musím ve své službě vydržet. Potom mne můj hrabě propustí s výslužkou nebo nabídne něco lepšího."

Šli celý den, princezna se svezla kousek cesty na fůře sena a večer byli před branou velikého hradu. Františka přivítali s radostí a jeho němou sestřičku politovali. Krása totiž otevírá všechny dveře a pokud ji provází přívětivý úsměv, každý odpustí i nějakou nešikovnost. Adélka se učila rychle a sám hrabě brzy určil, že bude sloužit jeho mladší sestře.

František byl rád. Hrabě ho povýšil na kapitána a posílal pryč za různými úkoly. Zdálo se, že o němou princeznu snad ani lépe postaráno být nemůže. Kdyby ale náš voják tušil, jak se mýlí!

Hrabě Maxmilián měl pyšnou sestru. Ta byla velice krásná, ale vedle nové služky vypadala jako tráva vedle květiny. Věděla to a Adélku od první chvíle nenáviděla. Velice ji zlobilo, že si Adélka rychle získala srdce každého. Zkusila svou služku u hraběte pomluvit, aby ji poslal zpátky do kuchyně nebo ještě hůř, někam do chlévů, ale nic nepořídila.

Hrabě Maxmilián se totiž do Adélky zamiloval. Jak plynuly týdny, dusila se komtesa nenávistí pořád víc. Když byly samy, ubohou Adélku i tloukla. Vymýšlela si, že musí Adélku trestat a ještě tvrdila, že jí má být Adélka vděčná, protože hrabě by ji už dávno vyhnal.

Komtesa přemýšlela, jak by se němé služky zbavila, jenže jednoho dne hrabě své sestře oznámil, že hodlá zajet ke králi a požádat ho o povolení ke svatbě s prostou dívkou. Tehdy by bez králova souhlasu ani mocného hraběte nikdo neoddal.

Komtesa byla vyděšená, vždyť by za několik dní Adélka měla poroučet jí. Rozhodla se svatbě zabránit. Naoko tedy komtesa bratrovi popřála mnoho štěstí a tvářila se potěšeně, ale sotva odjel, obvinila Adélku z krádeže šperků a dala vsadit do vězení. Byla by ji nechala i popravit, ale to směl rozhodnout jen samotný hrabě nebo kapitán stráží.

Komtesa moc dobře věděla, že se Františkovi odjakživa líbila. Jistě ho dokáže přesvědčit, aby vlastní sestru zavrhl! Mohl by ji třeba poslat domů, komtesa zaplatí nějakému člověku a ten Adélku zabije. Stačí přece málo a jedno děvče se v neklidném světě ztratí, jako když foukne.

Kapitán František se vrátil na hrad dřív, než hrabě. Ihned mu řekli o Adélce a tak spěchal za komtesou. Ta se začala kolem něj ovíjet jako had. Div neplakala, že musí nejlepšího hraběcího vojáka zarmoutit, ale s tím děvčetem se opravdu nic nedalo dělat. Tolik se snažila nevidět její prohřešky! Hlavně kvůli němu, aby on u nich zůstal a zavázal se k dalším rokům služby. Vždyť takový chrabrý a schopný muž by si mohl směle pomyslet i na urozenou dívku. Král by ho jistě povýšil nejmíň na barona!

František nevycházel z úžasu. Komtesinu krásu vždycky obdivoval, ale její přízeň patřila víc ke splněným snům, než k tomu, co se doopravdy stává. Dnes ale nemohl komtesu poslechnout a Adélku poslat pryč. Dal přece své slovo, že se o Adélku bude starat celý rok. Svěsil hlavu, omluvil se za sestru a slíbil, že do rána rozmyslí, co a jak. Komtesa myslela, že má vyhráno a zavolala si věrného sluhu, aby pro Adélku přichystala smrt někde cestou domů. Za kapitánem však přišel jeden z jeho druhů, starý jednooký voják:

"Františku, jako přítel ti radím, nevěř naší komtese jedině slovo! Na mne její krása nepůsobí, dobře jsem si všímal, jak zle s tvou sestřičkou zachází."

Pověděl mu i tom, co zaslechli sloužící o cestě hraběte Maxmiliána a jak divná byla ta krádež šperků, při které nikdo nic doopravdy nehledal. Voják příteli poděkoval. Potom šel do vězení a žalárníka poslal pryč. Ten ještě na schodech slyšel, že kapitán vyčítá své sestře hrubý nevděk a zatepla o tom běžel povědět komtese.

Jakmile však za žaláříkem zaklaply dveře, voják ztišil hlas: "Princezno, teď hned utečeme. Netušil jsem, že vám hrozí nebezpečí od žárlivé komtesy! Pojd'me rychle pryč!"

Princezna však zavrtěla hlavou. Chtěla něco říct, ukazovala na prstech, až voják pochopil. "O mou službu se nestarejte. Pošlu svému hraběti zprávu a kdyby mne dal hledat, ukryjeme se nebo časem seženu peníze, abych se z těch několika zbylých týdnů vyplatil. Teď už pojd'te!"

Kapitánovi nikdo neodporuje. Ve stájích a u brány řekl, že veze Adélku domů a ještě jim strážce popřály šťastnou cestu. Zato komtesa ráno řádila jako dračice. Ihned vyslala sluhu, aby po nich pátral a oba je zabil. Ten však uvážil, že ani plný váček zlata není dost za takovou zradu a koně stočil směrem ke královskému sídlu.

František s princeznou se brzy převlékli do vesnických šatů a skrývali, jak jen mohli. Nastávající zima je zastihla mezi uhlíři v hlubokých lesích, na jaře nějaký čas pomáhali ve mlýně. Ani nevěděli, kolik času už od jejich útěku uplynulo.

Jednoho dne František uslyšel křik. Mlynářka celá vyděšená plakala, že Adélka zmizela. Zadělávaly spolu na chleba - a najednou prý, jako když děvče vítr odvane! Františka hned napadlo, kdo v tom má prsty. Rozloučil se a ihned vydal na cestu k Čertovu vrchu. Říkalo se, že tam někde je brána do pekel. Postavil se na vrchol černé skály a rozkřikl:

"Pekelníku, takhle držíš slovo?! Vrat' mi princeznu! Splnil jsem úkol a nikdy nezalitoval, že je se mnou!"

Pekelník se objevil a mávnul rukou: "Přestaň mi tu křičet. Já slovo držím, ale ty nehleď na čas. Tvoje princezna je už dávno vysvobozená a doma. Jdi a přesvědč se sám!"

František si spočítal měsíce a uznal, že byl příliš horkokrevný. Vládce pekla se usmál.

"S tebou je potíže, Františku, ty do žádné pastičky nevklozneš. Ale snad by to ani nebylo ono, kdyby byl svět plný hříšníků a my je sbírali snadno jako borůvky. Díky sobectví starého krále a jeho dvořanů máme peklo docela plné a věř, sám jsem rád, žeš moji zkoušku zvládl. Buď po zásluze šťastný!"

František poděkoval a ďábel zmizel v ohni a dýmu. Co teď? Přece jen se rozhodl na vlastní oči uvidět Adélku volnou a spokojenou mezi svými. Rozloučil se s lidmi ve mlýně a vydal na cestu. Už z dálky viděl, že královské město zůstalo zahalené do smutku. Proč? Copak mu pekelník lhal?!

V hospodě Františkovi pověděli, že před týdnem zemřel král. Čerti si ho odnesli. Zároveň se jim přesně po roce na zámek vrátila princezna. Je ale smutná, pořád v kapli, černá jako město. Víc František neposlouchal. Hned běžel k zámku a přemýšlel, co dál. Proč je jeho Adélka ve smutku? Modlí se snad za duši svého otce krále? Ani neviděl, že mu všichni ustupují z cesty a zvědavě se za ním otáčejí.

Na zámku chvíli nevěděl, kudy se dát. Naštěstí zazněly varhany a hudba Františka dovedla až ke kapli. Všude planuly svíce a vonělo kadidlo. Kaple byla plná dvořanů, kteří se před Františkem rozestupovali. Udiveně pozoroval, že se mu klaní. Vpředu před oltářem, ve vyřezávané levici, seděla princezna, zahalená závoji. František hned poznal svoji princeznu, přistoupil k ní a uklonil se:

"Ach, princezno, mrzí mne, že jsem vás neochránil do poslední chvíle. Rád udělám cokoli, jen bych vás úplně osvobodil!"

Princezna zvedla závoj a sladce se na něj usmála: "Milý Františku, od téhle chvíle mi již nic neschází. Vyslala jsem posly, aby hledali ten daleký mlýn, také k hraběti Maxmiliánovi jsem je poslala. Stýskalo se mi po tobě a zprávy stále žádné nepřicházely! Pověz, kam ses mi ztratil?"

Františka polilo horko a bodlo u srdce. Viděl, že ho má Adélka ráda. Jak by si ale on, obyčejný člověk, mohl myslet na samotnou princeznu? Měl by se rozloučit, jak se sluší, a jít:

"Přišel jsem se přesvědčit, že vám už nic nehrozí. Nyní se vrátím tam, kam patřím."

Princezna si stoupla a dupla.

"Ty vůbec neslyšíš, co říkám! Ty hodláš utéct a nechat mne tu napospas tomu nejhoršímu, co znám?!"

Když František zůstal jako opařený a nechápavě koukal, usmála se a zašeptala, aby nikdo jiný neslyšel:

"Jen pomysli, zůstanu tady sama, smutná, opuštěná a uplakaná, to bys mi přál? Nakonec mi lidé vnutí nějaké princátko, které se oklepe strachy i při vrzání nábytku! Já vím, že na celém světě je jenom jeden muž, který bude tím pravým králem vedle mne. Nevěříš-li, zeptej se všech tady okolo."

Obrátila se ke dvořanům.

"Povězte, chcete spravedlivého krále, který se i peklu postaví? Budete poslušní a věrní a pomůžete mu při nápravě škod, které nám přinesla válka a předchozí roky?"

Jásot Františka přesvědčil, ale nebyl by to spravedlivý a poctivý člověk, aby si nevzpomněl, jak od hraběte utekl. Ještě nevyrovnal své závazky. Princezna zahlédla stín v jeho pohledu a ihned uhodla.

"Vyřídít konec tvé služby bylo tím nejmenším, co jsem pro svého zachránce mohla udělat. Jsi už dávno volný a opravdu se můžeš rozhodnout podle vlastní vůle!"

Když mohl a směl, udělal tak. Políbil princeznu Adelaidu tak vroucně, jak si už dávno přál a jásot dvořanů jako oheň přeskočil do města a dál po celé zemi. Brzy byla veliká svatba a lid té země se dodnes vychloubá, jak spravedlivého a statečného panovníka tu kdysi měli. Dokázal i mezi sousedy sjednávat mír a každý, sebevíc urozený král, mu naslouchal s úctou. Žili s Adélkou dlouho, jako na růžovém obláčku, plném lásky a spokojenosti. Bodejť by ne, když jim štěstí i samo peklo přálo!

O královně, co se nechtěla vdávat

Kdysi dávno v jedné zemi, která není daleko ani blízko, žila princezna, která se musela už jako velmi mladá ujmout vlády. Pomáhal jí moudrý kancléř a protože se upřímně snažila, aby všem v její zemi bylo dobře, měl ji každý rád.

"Není velká krasavice, ale je milá a má zlaté srdce," říkali mezi sebou. Brzy začaly přicházet nabídky z ostatních království, kde byl někdo z vladařské rodiny na ženění, ale Johanka se tomu jenom smála. Že prý je ještě příliš mladá a že nemá čas myslet na hlouposti. Má snad málo starostí?!

Nejdřív se všichni smáli s ní, ale po třech letech se už leckdo zamýšlel, jestli by přece jenom neměla vedle spravování země vystrojit nějaký bál a trochu se po královsky pobavit. Kdyby se jí přitom zalíbil nějaký milý, hezký princ, byli by ještě radši.

Hlavně pan kancléř své paní domlouval, protože stárnul. Vůbec se mu nelíbilo, jak se královnička Johanka vypravuje na tajné cesty. Chodívala v přestrojení a sama, snadno by se jí mohlo něco zlého stát. A tehdy do země zavítalo poselstvo od krále Jindřicha. Lidé je vítali s velikou nadějí. Král Jindřich byl mocný soused ze severu. Vyprávělo se o něm jen dobré, jeho země vzkvétala stejně jako Johančina. A nápadník to byl ještě mladý, urostlý a pohledný.

Před pěti lety mu zemřela žena, velmi krásná a hodná paní. Nechala mu malého, nyní šestiletého prince a říkalo se, že ovdovělý král dlouho nechtěl o další svatbě ani slyšet. Prý stále chodí do obrazárny a vzdychá u jejího portrétu. Měli se moc rádi!

Příjezd poslů byl tedy velikou událostí. Zvláště, když se Johanka uvolila poselstvo brzy přijmout a vyslechnout. O to horší bylo kancléřovo zděšení, když hned druhého večera zastihl svou královnu v slzách.

"Pověz mi, proč nestačí, jaká jsem? Proč bych měla být bůhvíjak krásná, copak na mojí tváři tolik záleží? Není důležité, co umím? Vypadám tak obyčejně, že se vdám jen jako přívažek ke království."

Marně kancléř svou paní utěšoval, viděl, že nepochodí. Náhodou totiž vyslechla dva pány z poselstva, kteří ji porovnávali s první Jindřichovou královnou. Že prý opravdu potřebují tak hodnou paní, která se postará o výchovu malého Jindříška, ale královu lásku asi, chudinka, nezíská. Není prý dost krásná.

Bylo to hodně hloupé uvažování, podle kancléře byla Johanka hezká dost. Celé dny se usmívala a žertovala, nikoho nezarmoutila a to se odráželo v jejích očích i tváři. Jenže utěšujte děvče, které slýchá hlouposti o jiné nebo cizí kráse z mnoha stran! Johanka své svěřování rázně ukončila:

"Jste laskavý, kancléři, ale rozhodla jsem se, že svatba nebude! Nechci tu být ani chvíli, dokud hosté neodjedou. Pohostěte je několik dní a omluvte mne. Brzy dám o sobě vědět!"

Ráno zase odešla přestrojená za obyčejné venkovské děvče. Ve městě u zámku se domluvila s prvním povozníkem a vyjela nazdařbůh někam k severu. Bylo teplo, těsně přede žněmi. Johanka se už dávno naučila některé venkovské práce a tak by v ní urozenou slečnu nikdo nehledal. Vydávala se za panskou ze svého zámku na cestě k příbuzným. Povozník rád dopodrobna vyprávěl o svém kraji a nezapomněl ani na vesnici, které vládnu dva bohatí sedláci.

"To kdyby věděla naše královna, ta by ty hamouny srovnala!"

Johanku popadla zvědavost a rozhodla se, že se podívá právě tam, až k samým hranicím s Jindřichovou zemí. Musela ale sama přejít přes hluboký les. Vděčně

přijala povozníkovu pozvání a přenocovala u něj, aby ji na cestě nezastihla tma. Přesto v lese z cesty sešla a zabloudila. Slunce už spěchalo k západu a Johance začalo být úzko. Tentokrát to s touláním opravdu přehnala!

Začala se rozhlížet po místě, kde by mohla strávit noc. Les prořídl, uviděla říčku a velké rozložené stromy na břehu. Jeden jako by ji zval nahoru. Viděla, že vysoko, schovaná v jeho koruně, bude mít dost pohodlí.

Hbitě tam vylezla a přemýšlela, jak svůj nocleh ještě vylepšit, když tu dole pod větvemi proběhlo dítě. Johanka zahlédla, že je oblečeno v drahých šatech, i když z kraje zbyly cáry. Hned poznala, že se stalo něco zlého. Vtom dítě sklouzlo ze břehu do bahna. Slezla a pomohla mu na břeh. Byl to kluk a hned prosil, ať mu pomůže, že ho unesli zarostlí chlapi.

Johanka nevěděla, kudy kam, už se sem blížil dusot a křik. Náhle ji napadlo chlapci stáhnout kabátek a hodit daleko do řeky. Teď honem nahoru na strom! Dobře se ukryli a pozorovali čtyři ničemy, jak bezradně prohledávají břeh a nadávají. Všimli si plovoucího kabátku a běželi po břehu za ním. Do vody se neodvážili, protože neuměli plavat. Chlapec se radostí celý rozzářil:

"Děkuji ti. Jsem Jindřich a když mne dovedeš k tatínkovi králi, bohatě se ti odmění."

To bylo nadělení! Johanka poznala, že někde nevědomky přešla hranice. Byla ráda, že Jindřiška potkala včas a pomohla mu, ale proč tím děckem muselo být zrovna samotné princátko? Bude ho muset doprovodit do bezpečí.

Zatím poslouchala vyprávění, jak byl Jindra na vyjížděce přepaden, jak ho marně oba učitelé bránili a jak v nestřežené chvíli loupežníkům utekl. Hned se jí ten statečný chlapíček zalíbil a ráda slíbila, že ho jistojistě dovede v pořádku domů.

*

Druhý den vyrazili ještě za úsvitu. Johanka doufala, že loupežníci budou vyspávat a skutečně po chvíli cesty uslyšeli mohutné chrápaní, kterému se opatrně vyhnuli. Když vyšli z lesa, bylo veseleji. Už v první vesnici potkali vojáky, které král vyslal pátrat. Johanka popsala, kde loupežníky slyšeli a spolu s Jindřichem byla slavně odvezena na královský zámek. Loupežníky pochytili, vstrčili do vězení a celý kraj si oddechl.

Hanička, jak si tu nechala převlečená královna říkat, váhavě souhlasila, že s Jindrou ještě několik dnů zůstane. Král byl velice zdvořilý a synovo přání podpořil, ale Hanička vycítila, že tu princ moc vřelosti nezažije. Nedivila se, že je král Jindřich velmi zaměstnaný, sama vládnutí dobře znala, ale on si s chlapcem ani nepohrá! Jindra měl kolem sebe dvacet chův a vychovatelů, ale tesknil po otci. Ten vůbec neměl čas.

Hanička přemýšlela, jak Jindrovi pomoci. Jednou se honili po zahradě a král zase projel okolo, chlapci jen pokynul na pozdrav. Hanička zahlédla slzičku, jak se kluk toužebně koukal za otcem. Hned toho dne požádala krále o rozhovor. Pověděla mu, že musí odjet domů. Proto ale také musí králi povědět, jak ji trápí, když vidí prince odstrčeného, jako by ho snad otec ani neměl rád. Viděla, že tím velkého Jindřicha ranila, ale neomluvila se. Byla v ní malá dušička, než mračna z královny tváře začala mizet. Když tiše promluvil, oddechla si:

"Vím, že na něj nemám čas, ale myslel jsem, že má vše, co potřebuje. Dokonce jsem souhlasil, že požádám o ruku královnu Johanku ze sousedství, protože prý má velice ráda děti, je milá a Jindra v ní jistě najde hodnou matku, která mu chybí."

To tomu dal! Hanička si div nedupla:

"Myslíte, králi, že je tak hodná, že všeho nechá a přijede, jen aby se mohla starat o Jindru? Slyšela jsem, že se vdávat moc nechce."

"Jednou se přece vdát musí," podivil se král, "a kdo by mohl být lepším ženichem než já? Spojíme své země a budou z toho mít prospěch všichni!"

Na to nebylo, co odpovědět. Hanička měla chuť prásknout dveřmi nebo mu něco hodit na hlavu, ale jen pokrčila rameny. Ovládla se jako pravá královna.

"Jsem jen obyčejné děvče, pane králi, ale podle vyprávění soudím, že by se královna Johanka radši provdala za prostého člověka, který by ji měl rád. Jestli jí vaše poselstvo vyřídilo to, co jste mi řekl, určitě přijede zpátky s nepořízenou!"

Král se jen usmál, že mezi vladaři to chodí jinak, ale nazítrí si na Haniččina slova vzpomněl. Poslové se skutečně vrátili smutně, odmítnutí jim vyřídil kancléř a její veličenstvo prý po prvním dnu víckrát nevyšlo ze svých komnat.

Král Jindřich musel na odmítnutí stále myslet. Chodil po celém zámku, až se zatoulal k obrazárně, kde si zvykl portrétu své nebožky svěřovat všechny starosti. Dveře byly otevřené a král slyšel synka s Haničkou. Zůstal tiše a naslouchal.

"Vid'že byla maminka krásná? Víš, dívám se na ni rád, ale chtěl bych takovou, jako jsi ty."

Hanička ho pohladila a zavrtěla hlavou:

"Tvůj tatínek přece hledá nějakou, která by tě měla ráda! Včera mi to říkal."

"A jak to pozná? Všechny krotí pusou a očima, jen aby si jich všiml! Viděl jsem ho jezdit s nimi na koni a chodit po zahradě, ale žádná se po mně ani neohlédla!"

"Vidíš, Jindro, a třeba právě proto si ještě žádnou nevybral."

"Proč si ho nevezmeš ty?"

Hanička se tak upřímně rozesmála, až se král zarazil.

"Ani náhodou! To bys tomu dal! V celém tomhle zámku mám ráda jen tebe, Jindříšku. A víš co? Už mne napadá, jak bychom se brzy mohli setkat..."

Hanička Jindru odvedla z obrazárny druhou stranou, takže král osaměl. Měl teď o čem přemýšlet. Prostořeké, ale upřímné děvče mu nešlo z mysli. Dotklo se ho, že by pro obyčejné děvče nebyl dost dobrý. Vždyť je přece král?!

*

Krále zamrzelo, když Hanička oznámila, že za dva dny odejde. Chtěl si u ní napravit reputaci, vzal Jindru na vyjížd'ku a potom také zašel za ním a vyzkoušel, co nového se naučil. Pochválil ho a slíbil mu lov se sokolem. Hanička se spokojeně usmívala a malý zářil blahem jako lampička. Král Jindřich se zastyděl. Obyčejná dívka byla moudřejší, než on. Měla pravdu, tak to mělo vždycky být!

Když se loučila, chtěl s ní král poslat doprovod, nabízel kočár, hromadu zlaťáků za odměnu, ale Hanička všechno odmítala. Přijala jenom vraníka, aby se rychleji dostala domů, kde o ni už jistě mají strach. Krále sice na druhý den napadlo poslat vojáky, aby vypátrali, kde Hanička žije, ale pozdě. Ztratila se někde v hraničním

lese a malý princ překvapenému otci vysvětlil, že jeho Hanička přece slouží jako panská na velikém zámku v sousední zemi.

Překvapením ještě nebyl konec. Johančin kancléř za několik dnů požádal o přijetí a když s velkým doprovodem ke králi Jindřichovi přijel, oznámil nevídané a neslýchané rozhodnutí své královny:

Johanka se rozhodla zůstat neprovdanou, ale aby zemi zajistila následníka, navrhuje, že jednou přenechá vládu země malému Jindrovi. Má jedinou podmínku: Že princ vyrostе na jejím dvoře. Králi na zprávě nejvíc vadilo, jak hned Jindra zajásal a těšil se na cestu. Vyhlídka na spojení obou zemí byla velmi lákavá, jenže králi to celé vrtalo hlavou. Ptal se posla, co za tím je, ale kancléř jen krčil rameny a smutně vzdychal.

"Ó králi, jak si to vyčítám! Snad jsem příliš naléhal, že země potřebuje dědice a samotná žena vypadá na trůně slabě. Vzala si do hlavy, že pro zem udělá to nejlepší, ale sama chce žít svobodně. Oblékla se do černého a nosí závoj. Prý se nepotřebuje parádit a nechce už být okukovaná, jestli je nebo není dost hezká! Věřte, králi, že by se dnes mnoho lidí s chutí pláclo přes pusy, že si ty jejich hloupé řeči tolik vzala k srdci! Jenom s dětmi pookřeje, hraje si a směje jako dřív. Celé království nám posmutnělo."

To už krále moc nezajímalo, staral se o malého Jindřicha, zda smí s sebou mít všechny vychovatele a chůvy. Chtěl zapomenout, jak ho Jindrova radost z odjezdu bolí u srdce. Rozum všechno schvaloval, protože Jindra jednou bude vládnout velké zemi, ale srdce se bouřilo a bálo smutku. Než bylo všechno zařízeno a připraveno, poprosil král kancléře o vypátrání Haničky, která mu zachránila syna a odmítla každou odměnu.

Kancléř se sice tvářil divně, ale pomoc slíbil. Konečně vyjel veliký a slavný průvod, vezoucí budoucího následníka do nové země. Všude je lidé zdravili a zasypávali květinami. Krále mrzelo, že smí syna doprovodit pouze na hranice země, ale vyhlídka budoucí velké říše ho opět ukonejšila.

*

Po několika týdnech král Jindřich cítil tak silný stesk, že začal přemýšlet, jak by Jindru zase viděl. Dostával dlouhá psaní od prince i královny Johanky, ale tím spíš se chtěl přesvědčit, že je synek opravdu tak spokojený a šťastný - u cizích.

Po Haničce záchránkyni stále nebylo ani stopy a přitom král Jindřich vzpomínal stále víc na její tvář, oči i úsměv. Byla úplně jiná, než kterákoliv ze vznešených paní, co se kolem něj zase točily. Uvědomil si, že se zamiloval a že se mu stýská stejně po synkovi i po ní.

Ze vzpomínek ho vytrhla píseň potulného pěvce, která zazněla večer na nádvoří. Král vyhlédl z okna a viděl, že se tam sešla čeleď a naslouchá příběhu královny Johanky, která se stejně jako její otec často vykrádala v přestrojení ze zámku. Odměňovala dobré a trestala nepoctivost, jako naposledy těch dvou chamtivých sedláků z daleké vsi až u hranic.

Vida, to je nápad! Jako král za synem nesmí, ale třeba takový kupec přece jezdí po mnoha zemích? Přestrojil se tedy, vydal potřebné příkazy a domluvil s jedním kupcem, který do Johančiny země mířil. Brzy přešli hranice a ačkoliv krále

samotná Johanka příliš nezajímala, musel uznat, že pověsti o její vládě a oddanosti lidu nijak nepřehánějí. V jednom zájezdním hostinci slyšel jak pocestní mudrují nad královniným závojem. Hostinská je okřikla:

"Že vás huba nebolí! To kvůli takovým, jako jste vy, naše Hanička takhle dopadla! Pálí vás dobré bydlo a nevíte, co si vymyslet. Co by nám byla platná bůhvíjaká krása, kdyby nás daněmi odírala na kost a ještě se smála jako vévoda hned vedle za jižními horami?! Vždyť je to tak pěkná holka! K nám taky jednou zavítala a vím, co povídám. Tehdy nám vzal oheň střechu nad hlavou a bez Haničky bychom dnes chodili po žebrotě!"

Krále to jméno přímo bodlo. Téměř se bál domyslet, jakého hlupáka ze sebe dělal, jestliže je jeho Hanička královnou Johankou! Musel si ale ještě protrpět dohadování o tom, proč se ten král Jindřich nechal odbýt a nepřijede ani za synem. Že takovou nevěstu nechává bez zájmu stát, nikomu nešlo na rozum. Kupec, který sem krále dovezl, nic neříkal, jen koukal do džbánku a nezvedal oči. Král se dlouho ošíval, než mohl nenápadně vstát a odejít na kutě.

*

Naštěstí je už druhý den vítalo hlavní město. Měli štěstí, Johanka právě dala otevřít zámecké zahrady, aby se každý mohl potěšit jejich krásou. Jindřich se tedy hned po příjezdu dostal tak blízko, že ji několikrát zahlédl.

Nikdo nemohl královnu obtěžovat, strážé všechny drželi v uctivé vzdálenosti, jenom děti k ní běžaly a zdravily prince. Mnohé Johanka pozvala ke dlouhému stolu se spoustou dobrot a jednou Jindřich Johanku zahlédl, jak se s dětmi honí. Jindra se smál, výskal, vypadal šťastně. Teď byl král s rozumem nadobro v koncích!

I z dálky svou Haničku poznal, ale nevěděl, jak ji oslovit, aby zase všechno nepokazil. Chodil se na ni dívat do zahrad každý den, ale na nic kloudného nepřišel. Až čtvrtého odpoledne si děti hrály na schovávanou a Jindra běžel tak daleko, že za jedním keřem vrazil přímo do otce. To bylo radosti! Ale jen do chvíle, než sem přiběhla Johanka. Měla oči jako ostříž a hned si všimla, že Jindra není za keřem sám. Ta ale se uměla přísně kouknout! Zpražila vetřelce pohledem, že si připadal malý jako mravenec.

"Králi, vy zde?!"

Pokrčil rameny.

"Nejsem přece jediný, kdo cestuje na zapřenou. Nejsem tu jako král, ale jako otec, který chtěl vidět syna, veličenstvo. Stýskalo se mi."

Johančiny oči za černým závojem zvlídněly. Král by je rád viděl nezakryté, ale neodvážil se ani pohnout, aby se neurazila a neutekla. Jindra otce chytil, pevně držel a honem škemral, ať tatínek zůstane. Královna vzdychla a zavrtěla hlavou:

"To nebude tak jednoduché. Víš přece, že má mnohem víc starostí, než my. Bude muset brzy odjet, ale jistě ho zase uvidíš."

Král Jindřich věděl, že se nesmí dát. Kdepak, tak snadno ho Johanka neodežene!

"Nevím, jak dlouho tady budu, protože tu mám ještě jedno velmi důležité poslání. Bohužel ani pan kancléř mi nedovedl pomoci nebo poradit. Ale vy prý hodně cestujete a snad mi prominete troufalost, s níž se na vás obracím. Před časem jsem

potkal statečnou a trochu prostořekou dívku, na kterou nedokážu zapomenout. Žije v téhle zemi ve velkém zámku a velmi dobře vás zná..."

Johanka se začervenala, ale usmívala. Malý Jindra hned pochopil, co chce jeho tatínek asi povědět. Chytil Johanku za ruku, tatínka přitáhnul blíž a oba pevně držel, dokud se doopravdy nedomluvili, že se mají rádi. Král Jindřich zvedl černý závoj a Johanku políbil. To znamená smutku odepnul z jejích vlasů a zahodil.

"Nebudeš ho víckrát potřebovat, přísahám!"

Johanka mu uvěřila a Jindra to honem utíkal každému povědět. Konečně se splnila dávná přání lidu, aby jejich vladaři našli štěstí. Svatební veselí trvalo mnoho dní a ještě dlouho na ně vzpomínali po celé spojené říši. Nejvíc si libovali starý kancléř a princ Jindřich. Jednomu ubylo starostí a druhému zase přibyly jiné, docela příjemné. Ještě při svatební hostině zatahal kancléře za plášť:

"Co si mám přát víc, sestřičku nebo bratříčka?"

Zřejmě se ani maminka s tatínkem nemohli honem rozhodnout a tak se pro jistotu do roka dočkal obojího.

Skála smrti

V jedné zemi vládl král, kterého se všichni báli. Nejčastěji ze všeho držel v ruce meč. Válčil se sousedy, tvrdě trestal každý náznak nespokojenosti a nikdy nebyl poražen. Jeho srdce ztvrdlo, nic než sílu neuznával. Jednou náhle onemocněl a horečka mu připomněla, že stárne. Měl by uvažovat o následníkovi. Měl tři syny a dceru. Princové už dávno statečně bojovali po jeho boku. Krutý otec vymyslel hroznou zkoušku:

Proti hradu se tyčila vysoká skála, na jejíž špičce se každý z nich pokusí otočit na vzepjatém koni. Jen ten, kdo úkol splní, převezme vládu po silném králi. Marně královna s princeznou prosily vladaře, aby nehnal vlastní syny do jisté záhuby. Radši ať prý všichni popadají do propasti, než by na trůn usedl strašpytel a slaboch! Nastal den zkoušky. Královna s princeznou zůstaly na hradě. Bály se, že silné a statečné mladíky čeká jistá smrt. Tak neslýchanou, nemožnou věc měli udělat!

Královna dala tajně okovat všechny koně podkovami s diamanty ze všech svých šperků, aby se lépe na hladké skále udrželi. Ani tato slabá naděje však dlouho nevydržela. Před zraky vyděšených dvořanů první princ vyjel až nahoru, zvedl koně na zadní a vzápětí padl dolů. Prostřední princ se dokonce pootočil, ale kůň přešlápl do prázdna. Pod nejmladším princem se jeho kůň splašil dřív, než dosáhl vrcholu. Všichni tři princové spadli do propasti.

Král mlčel, jeho tvrdá tvář neprozradila ani stín smutku. V hrobovém tichu se všichni báli zaplakat nebo naříkat žalem. Když zahubil vlastní děti, nikoho dalšího určitě šetřit nebude.

Nazítří král vyhlásil, že dá svou dceru komukoliv, kdo na tom místě dokáže, že je hoden trůnu a vlády. Překrásná princezna se však zahalila do černého závoje. Přísahala, že její tvář nespátří žádný rytíř, kterého by mohla svou krásou k pošetilé

zkoušce svést. Přesto se našlo sedm nebo osm mládenců. Rytířů, městských i selských synků, kteří se o nemožné pokusili. Propast je pohltila všechny.

*

Uplynul rok. Do města pod hradem přijel ošuntělý rytíř bez doprovodu. Vyptával se v hostinci, jestli tu nemají nějaké zakleté děvče, ale všichni vrtěli hlavou.

"Jenom naše princezna je v tom závoji jako zakletá. Nechce, aby někdo vyjel na skálu, ale dokud se někdo nahoře na koni neotočí, král ji neprovdá."

Po hostinském se rozpovídali další. Rytíř je zamyšleně vyslechl.

"Do světa mne zavedl živý sen. Viděl jsem dívku mezi skřítky, vílami a jinými podivnými bytostmi, jak všechny prosí o pomoc. Vedle mne stál starý skřítek s dlouhými bílými vousy. Šeptal, že se obětovala za své bratry a jenom já ji mohu vysvobodit z prokletí věčné bolesti. Déle, než rok ji hledám!"

"Je tomu sice rok a dva měsíce, co král poručil vlastním synům vyjet nad propast, ale jinak tvůj příběh s naší princeznou nic společného nemá. Ubozí princové zahynuli a po nich další mládenci!"

Rytíř se přesto rozhodl zajet na hrad krále pozdravit. U skály před mostem potkal děvče, zahalené do šátku. Sotva oči jí koukaly. Rytíř pozdravil a podivil se, že sama chodí kolem nebezpečného místa.

"Co by se mi mohlo stát? Jsem jenom obyčejné děvče, jdu do lesa pro bylinky. Naše královna je velmi nemocná. A kdo jsi ty? Snad netoužíš po trůnu a ruce princezny?"

"Vede mne sen o zakleté dívce. Ve městě říkají, že se mýlím, ale srdce mne táhne právě tam na hrad."

"Mýlíš se, rytíři. Tady žádnou zakletou dívku nenajdeš. Máme jenom princeznu a tu stejně neuvidíš. Chodí v černém závoji a je tak zlá, že potrestá každé děvče, když se nezahalí a je hezčí, než ona."

Rytíř se usmál.

"To snad není prokletí? Ale snad máš pravdu, ta půvabná dívka z mého snu na sebe uvalila nějaká kouzla a bolest, aby chránila jiné. Ta se zdejší princeznou asi moc společného nemá."

Nabídl děvčeti doprovod a přestože se zdráhalo, pomohl mu na koně před sebe. Prý se tolik cestou pro bylinky neunaví. Povíдали si a cesta ke kořenářce i zpět rychle uběhla. Šátek se děvčeti svezl z hlavy a odhalil hezounkou tvář. Rytíře bodlo u srdce, kdykoliv se na ni podíval.

Zajel tedy pozdravit krále a požádal jej o setkání s princeznou. Když řekl, že po trůnu netouží a nejdřív ze všeho chce splnit úkol, ke kterému se zavázal, přijali ho velmi chladně. Princezna závoj ani na okamžik neodložila a mluvila velmi povýšeně. Rytíř si docela oddechl, když jeho kůň zase hrabal kopyty pod skálou. Po padacím mostě za ním běžela jeho známá. Seskočil ze sedla a radostně ji pozdravil. Ale děvče spěchalo:

"Odjíždíš, rytíři?"

"Ano, mělas pravdu, ta pyšná dívka se nepodobá té, kterou hledám. Přesto jsem nevážil cestu nadarmo. Zavázal jsem se sice k nelehkému úkolu, ale až ho splním, pověz, můžu si pro tebe přijet?"

Lekla se, nevěděla, co říct.

"Dala jsi už někomu slovo? Mám tě rád, Zuzanko. Nejsm sice boháč, ale na mém hradě ti bude dobře. Víím, že už brzy najdu, co hledám, vysvobodím tu dívku a vrátím se."

"Známe se jediný den, rytíři! Rozhodnu se, až o tobě budu vědět víc."

"Dnes večer přijedou do města kupci ze zemí na severu. Chci se jich na leccos zeptat a odjedu odtud až nazítří. Přijdeš sem ještě zítra?"

Zuzanka přikývla a utekla. Rytíř se vrátil do hostince a přemýšlel, co dál. Cítil, že je na správném místě, že láskou k Zuzance nezrazuje svůj sen, ale pravda mu unikala mezi prsty.

Hostil cizí kupce, popíjel víno a poslouchal potulného pěvce. Slova té písně o zakleté krásce znal, připomínala mu jeho sen. Otočil se ke starému kupci po svém boku:

"Právě tu dívku hledám. Neslyšels o ní?"

"Jsi na správném místě, rytíři. Tak krásná a nešťastná je zdejší princezna Zuzana. Sám jsem jí mnohokrát nabízel své zboží a nikdo mi nenamluví, že je najednou tvrdší a pyšnější, než král! Kdepak, ta určitě zkusila pohnout nebem i zemí, aby bratrům pomohla!"

*

Druhý den užuž vjel rytíř na most ke hradu, když z brány vyběhla Zuzanka.

"Rytíři, co to děláš?! Proč jedeš do hradu a nečekáš u skály?"

"Chtěl jsem ti oznámit, že podstoupím tu nesmyslnou zkoušku. Je nám to určeno, už mě nepřemluviš."

Princezna pochopila, že její převlek prohlédl. Zbledla, ale hned zvedla hlavu a smutně řekla:

"Nevíš, do čeho se chceš pustit. Pojd', něco ti ukážu."

Udivený rytíř Zuzanku následoval. Po několika krocích dupla a v zemi se objevily schody. Dlouho sestupovali do nitra skály, až přišli do veliké jeskyně. Nikde lampa ani svíčka, přesto tu bylo světlo jako ve dne. Na jedenácti kamenných kvádrech tu leželi mrtví muži. Zuzanka láskyplně tři z nich pohladila po tváři. Ukázala na dvanáctý, prázdný kámen:

"Má snad tenhle patřit tobě?!"

Rytíř se zachvěl. Viděl slzy, stékající Zuzance po tvářích a už už by jí slíbil cokoli, ale potom si všiml, že ti mrtví nemají jediné škrábnutí. Vždyť se při svém pádu žádný nepotloukl, jak je to možné? Princové tu už leží rok a přece vypadají, jako by včera usnuli! Navlas jako v jeho snu. Otočil se a beze slova vystoupal ven. Zuzanka vyběhla za ním. Chtěla ho zadržet, když nasedal na koně, ale z brány již vyšli strážníci a přešli padací most. Rytíř jim pokynul, aby svou paní odvedli. Začala plakat, ale tím pevněji ji drželi. Rytíř se sklonil ke svému věrnému koni.

"Příteli, vynesl jsi mne z mnoha bojů. Dnes tě žádám o nemožné, ale jestliže je psáno, že se někdo nahoře otočí, můžeme to být jenom ty a já! Pomoz mi, prosím, dokaž ten zázrak, pokaž zlého krále, který posílal na smrt i tvoje bratry!"

Koníček zařehotal a hrábnul kopytem. Ze všech oken hradu vykukovaly zvědavé tváře, dokonce i král se objevil v bráně. Rytíř objel skálu a začal pomalu stoupat.

Slyšel princeznu, jak volá, aby se zastavil, jak prosí, ať ji přestanou držet, ale dál mířil k vrcholu. Pohladil svého koně a ten se vzepjal. Otočili se poprvé, podruhé, potřetí. Potom se kůň odrazil a skočil až před most, před užaslého krále.

Rytíř hned seskočil a objal Zuzanku. Plakala prožitým strachem i radostí, že strašný úkol splnil. Dokonce trojnásobně! Král však vykřikl, že se vlády nevzdá a poručil rytíře zajmout a vsadit do vězení. V tu chvíli se skála otřásla, její vrchol rozsypal jako písek a z něj vyjelo jedenáct rytířů v zářivé zbroji. Obklopili rytíře s princeznou. Nikdo si netroufl krále poslechnout. Jeden zářící rytíř popojel dopředu a promluvil:

"Tvá zlovůle skončila, králi. Nikdo nezkříví ani vlasek statečnému rytíři, který nás všechny vysvobodil! Naše sestřička už nepozná strach o ty, které miluje. To její zásluhou jsme spali v podzemí, nezranění strašným pádem. Za každého z nás obětovala tři kapky krve na bílém šátečku. Z nich vládce podzemí vykouznil mlhu, která nás při pádu měkce zadržela.

Zuzanka však od začátku věděla, že toho, kterého si zamiluje, ochránit nedokáže. Proto tě, rytíři Ondřeji, zavedla do našeho podzemí, proto byla tak zoufalá. Když ji strážce držely, nemohla se říznout ani odhodit svůj šáteček, musela prožít bolest a strach horší, než když jsme procházeli zkouškou my. Nyní je už všemu zlému konec. Máme nového, statečného a čestného krále. Provolejme mu všichni slávu!"

Ze všech hrdel se ozval jásos. Starý král vyděšeně ustupoval ke kraji propasti. Tam zkameněl, převalil se dolů a navěky všem zmizel z očí. Sotva královna uviděla své syny, rázem se uzdravila. Věrný koníček se směl volně prohánět po pastvinách se stádem koní a víckrát už jezdce nenesl.

O svatební hostině se ozval jemný cinkot tisíce zvonků a před překvapenými hosty se objevil malý mužíček. Nevěsta i ženich ho srdečně vítali a všem představovali. Byl to skřítek, kterého Zuzanka před rokem tajně poprosila o pomoc pro své bratry. To on rytíři Ondřejovi přičaroval jeho sen. Nyní popřál novomanželům hodně štěstí a slíbil, že jim bude kdykoliv nápomocen.

Nebylo toho nikdy třeba. Příběh Zuzanky a statečného Ondřeje všem navěky připomínal, že kdo nesloží ruce do klína, pohne nebem i zemí a nikdy nemůže doopravdy prohrát. Všichni se tím snažili řídit a země plná tak statečných a odvážných lidí jenom kvetla.

Sokolí princezna

Bylo jedno šťastné království, kde se lidem žilo dobře. Měli laskavého krále a dorůstajícího prince s princeznou, kteří všem dělali radost. Jistě budou jednou vládnout stejně dobře, jako jejich otec s nebožkou královnou! Stanislav s Lucií rádi jezdili do lesa na lov nebo jen na projížďku. Jednou se stalo, že zase závodili v jízdě na koni, Luciin se náhle splašil a jezdce shodil do houští.

Nic hrozného se nestalo, jen trocha škrábanců. Než stačil Stanislav sestře pomoci, objevil se neznámý mladík a malou princeznu vyprostil. Stanislav mu poděkoval a chtěl se odměnit. Neznámý zlaťáky odmítl, ledaže by snad pán věděl o nějaké službě pro dva sokolníky.

"Dva?" podivil se Stanislav. Rozhlédl se a uviděl chlapce, který držel dva sokoly, na každé ruce jednoho.

"To je můj malý bratr Pavel. Já jsem Petr, královský sokolník z vedlejší země. Museli jsme utéct po dobytí království. Nový vládce nešetří nikoho, kdo byl oddán poraženému králi."

Stanislav zamyšleně pokýval hlavou. Věděl o krutostech ve vedlejší zemi. Prý při nich zahynuli i královští potomci! Sestřička Lucie se na něj dívala s prosbou v očích. Na zámku měli sokolníka velmi starého, Petr se Stanislavovi líbil. Pověděl tedy, kdo je a na místě oba přijal do služby.

Nikdy toho nelitoval a také královští rodiče byli s novými sluhy velice spokojeni. I když by se Stanislav s Petrem a Pavlem nejradši odstěhoval do lesa a budoucí panování hodil za hlavu. Lucie jim upřímně záviděla. Jako princeznu ji totiž vychovávali mnohem přísněji. Jak ráda by zahodila vyšívání nebo nudné učení o dvorských mravech! S Pavlem se mohla smát a dovádět a jak šly měsíce, stále častěji přemýšlet o tmavých Petrových očích.

Čas od času se Petr ztrácel. Stanislav s Lucií naoko věřili, že hledá příbuzné. Ve vedlejší zemi se však tři roky po porážce náhle objevily zprávy o Černém princí a stovkách spiklenců, kteří se k němu připojovali. Byl to snad mstitel, snad skutečně syn mrtvého krále, ale lid uvěřil, že bude osvobozen. Petr mu jistě pomáhal!

Lucie už v té době byla dívkou na vdávání a Petr se v jejích očích stával záhadným hrdinou, jakého děvčata nutně potřebují pro snění o lásce. Pavel zůstával chlapcem, i když trochu povyrostl. Bylo mu jako Lucií, ale byl drobný a štíhlý. Pro Lucií znamenal báječného kamaráda a důvěrníka, ale trochu se jí odcizil, asi měl nějaké svoje důležité mužské starosti. Poslední dobou trávil víc a víc času sám po lesích se sokoly.

*

Lucie se začala těšit na nastávající dny plné plesů a zábav. Bylo veřejným tajemstvím, že přijede mnoho urozených slečen, aby si Stanislav mohl vybrat nevěstu. Princ už dávno rozhodoval o mnoha záležitostech, ale do ženění a převzetí celé vlády se mu příliš nechtělo. Domlouval otcí, že je přece ještě silný, že může vládnout dál, ale nebyla to úplně pravda a tak nakonec Stanislav souhlasil. Budiž, ožení se a usedne na trůn. Vymínil si jedinou podmínku: Vezme si jenom tu, kterou bude mít rád a která bude milovat jeho!

S blížícími se slavnostmi ale ztrácel humor. Postěžoval si i Petrovi a společně přemýšleli, jak ze šlamastyky ven. Nejjednodušší by byla domluva s nějakým děvčetem, naoko se mu dvořit a potom se tiše rozejít. Když nic jiného, alespoň by princ získal čas na rozumnější věci a ženění odložil! Petr se zamyšleně podíval na Stanislava:

"To myslíte vážně, princí? Kterápak dívka by se k něčemu takovému propůjčila? Vždyť si na vás tajně myslí půlka království! Každá bude ráda ve vaší blízkosti, ale

s rozchodem nepočítejte. Uvázl byste ve vlastní síti a musel plnit, k čemu se zavážete jenom žertem!"

Stanislav zesmutněl. Chvilí mlčky pozorovali Pavla, jak opodál cvičí ptáky. Petr se náhle rozesmál.

"Mám to! Přivezu vám na zámek dívku, která na tu hru přistoupí! Mám jedinou podmínku: Že tu dívku budete hostit a chránit po dobu dvou měsíců, ať se děje cokoliv!"

Stanislav ožil a dal své slovo, že bude o děvče pečovat co nejlépe.

"Znám ji?"

Petr ukázal na Pavla. Princ se rozesmál jako přítel před chvilkou. To bude švanda! Už by o tom chtěl s Pavlíkem promluvit, ale Petr ho zadržel.

"Musím mu to vysvětlit sám. Dospívá a nebude chtít hrát zamilovanou holku!"

To musel Stanislav uznat.

"Budu ti velmi zavázán, Petře. Myslím, že není ničeho, co bych ti odepřel!"

Petr se záhadně usmál, ale jen poplácal přítele po rameni.

"Já budu mít jistotu, že je Pavel v bezpečí. Tentokrát musím k příbuzným na delší dobu."

Stanislav porozuměl, že Petr nechce, aby Pavel utekl za ním a umínil si, že mladého přítele pořádně zaměstná.

*

Uběhlo několik dní a na zámek přijela mladičká hraběnka Eusebie Pauletta. Patřila k nejkrásnějším dívkám, jaké kdo znal. Zlaté vlasy samý prstýnek, tmavé oči a sametová pleť. Ani Lucie ji málem nepoznala! Ta jediná byla do věci zasvěcená a tajně hraběnce pomáhala zdokonalit taneční umění. K překvapení všech bylo vystupování hraběnky zcela bez závad, jako by se jí dostalo nejlepší možné výchovy. Stanislavovi dalo hodně námahy, aby se včas vzpamatoval a doopravdy pro ni neztratil hlavu ani srdce. Petr spokojeně zmizel za svými záležitostmi a hraběnka zůstala na zámku jen se svou starou chůvou.

Začaly plesy a radovánky, Stanislav stále častěji dával přednost hraběnce, král s královnou se šťastně na Paulettu usmívali a dvořané se začali těšit na svatbu. Slavnosti nijak neovlivnilo ani povstání v sousední zemi. Smetlo krutého uchvatitele a vyneslo na trůn Černého prince. Ten ihned vyslal posly a požádal o Luciinu ruku.

Král s královnou si vyžádali čas na rozmyšlenou, ale nabídka se jim líbila. Stanislav viděl, že jeho sestřička není moc nadšená a popovídal si s ní v koutku zahrady, jako když byli ještě dětmi. Po chvíli mu Lucie přiznala, že má ráda Petra. To Stanislav nečekal, ale nechtěl Lucii zarmoutit. Rozhodl, že rodiče přemluví, aby s jejími zásnubami počkali až do návratu Petra.

"Nebudu ti nic slibovat, dokud si s ním nepromluvíš."

"Ty můžeš všechno, sám si vezmeš Pavlínu a mne provdáš podle státního zájmu!"

Stanislav nechápal.

"Nedělej hloupého, šikovně jsi to vymyslel, když ti došlo, že je Pavel děvče! Přitom o jejím původu nikdo nic neví!"

Lucie s pláčem utekla a Stanislav zůstal jako opařený. Když o sestřiných slovech přemýšlel, viděl, že má pravdu. Proto Pavlíkovi zůstala hladká tvář, i když jiným chlapcům narostly vousy! Zůstával celé roky malým Pavlíkem, zatímco všichni jeho vrstevníci rostli jako z vody. Pod svým velkým kloboukem skrýval stočené dlouhé vlasy. Takže on, dědic trůnu, jim byl oběma za blázna, Petrovi i jemu... jí?! Proto se musel zavázat, že ji bude chránit, ať se stane cokoliv! Dal hned hraběnkou zavolat. Byl velmi rozzlobený.

"Bavila jste se dobře na můj účet?"

Pavlinka viděla, že je zle. Slzičky jí vyhrkly do očí, ráda by Stanislavovi všechno vysvětlila. Nechtěla na takovou hru přistoupit, ale bratr rozhodl za ni. Dokud nepřijede, nesmí ona sama nikomu, ani Stanislavovi, povědět celou pravdu. Teď jí trhalo srdce, jak hořce a trpce Stanislav mluvil. Přesto sebrala sílu a zvedla hlavu. Nemůže ji přece plísnit jako malou holku, i když je skoro král!

"Nechtěla jsem nic předstírat! Bratr mi zachránil život, když přijel a vyvedl mne z hořícího města. Dal mi přestrojení a naučil sokolnictví. On vždycky věděl, co je nejlepší. Na nápad s touto hrou jste ho ale přivedl vy sám, nevzpomínáte si? Bratr odjel přesvědčený, že jsem v dál v bezpečí, třebaže jsem už vyrostla a můj dosavadní převlek vypadal divně."

Uklonila se a odešla. Stanislav měl o čem přemýšlet, ale Paulettě se začal vyhýbat. Když si jejich rozmíšky všimli ostatní, hned kolem prince kroužily ostatní přítomné krásky. Rád by se brzy vrátil ke dnům, kdy se mohl nerušeně procházet a mluvit s hraběnkou, ale ta se mu vyhýbala ještě pečlivěji, než předtím Stanislav jí. Uprostřed mnoha lidí tak zůstali tři osamocení: Princ, princezna a Pavlinka. Každý s vlastním trápením i nadějemi.

Propletenec ukončil za několik dní slavný příjezd samotného Černého prince. Královský pár se svými dětmi a všemi dvořany čekal vzácného hosta. V největším sále zámku by ani špendlík nepropadl, tolik tam bylo lidí.

Černý princ vypadal ve svém tmavém oblečení hrozivě. Široký klobouk mu stínil tvář. Na jeho pokyn přinesli truhlici plnou zlata a stříbra a jeden z mužů uctivě připomněl nedávnou žádost prince o Luciiinu ruku. Princ sám mlčel. Stanislav se ujal slova.

"Sestra si vyžádala několik dnů na rozmyšlenou. Chtěla se poradit i s naším sokolníkem, který vaši zem dobře zná."

"Vím o něm dobře, Petr vedl naše šiky do bojů. Tento sokolník se vám však už více nevrátí, princí."

Lucie zbledla, div neomdlela. Lekla se, že Petr padl v boji. Pavlinka k ní honem přiskočila a něco jí pošeptala. To už ale Černý princ smekl klobouk a uklonil se Lucii:

"Nemůže se k vám vrátit, protože spravování jeho země je nyní nejdůležitější. Připomínám vám slib, princí Stanislave. Děkuji za ochranu své sestry, princezny Pauletty, a zároveň žádám o ruku princezny Lucie, kterou mám už dlouho rád."

Snad ani blesk z čistého nebe by tolik všechny neohromil! Lucie vyskočila a vrhla se Petrovi do náruče. Pavlinka se spokojeně usmívala, ale Stanislavovi nevěnovala

jediný pohled. Měl zase o čem přemýšlet. Neudobřili se ani během velké svatby, ani při loučení. Petr si odvezl svou nevěstu a sestru domů.

*

Po třech letech zase byli doma! Lidé svého mladého krále radostně vítali a svou lásku dávali najevo i oběma princeznám. Šťastní novomanželé si ale brzy všimli, jak je Pavlínka posmutnělá. Ani Lucii nedokázala povědět, co ji trápí. Neuměla to. Vždycky musela skrývat, kým je. Ani bratrovi tehdy před odjezdem nepřiznala, že Stanislavovu namlouvací hru bude hrát stejně špatně jako kterákoliv jiná dívka.

Měla Stanislava odjakživa ráda a bolelo ji, kdykoliv si během zábav pochvaloval, jak všechny obelstili. Rozuměla mu, když se na ni zlobil a ona ještě nemohla nic prozradit. Potom už byl stále obklopený ostatními dívkami a jí si nevšímal. Pavlínka se rozhodla zapomenout. Uvěřila, že pro Stanislava nic neznamenal, a že se s tím musí smířit.

Začala se starat o chudé, pomáhala zřizovat školy a špitály, jaké poznala v sousední zemi. Když na ni přece dolehly smutky a srdce zbolelo, raději jezdila do lesa. Jenom tam opravdu nacházela klid. Jednoho dne ji král Petr zavolal.

"Milá sestřičko, jsi už dlouho zamlklá, pořád se o někoho staráš nebo jezdíš sama se sokolem, ani dvorní dámy s sebou nechceš. Na Luciinu přímluvu jsem povolal toho nejlepšího sokolníka, aby tě při tvých toulkách doprovázel."

Na králův pokyn vešel mladý muž. Sotva sňal klobouk, poznala Pavlínka Stanislava. Chtěla utéct, ale bratr byl rychlejší. Vyklouzl ze dveří, zabouchl a zamkl za sebou.

"Nepustím vás odtud, dokud se nezačnete chovat rozumně!" To ovšem od zamilovaných dost dobře žádat nemohl. Králi Petrovi nakonec nezbylo, než trochu slevit. Otevřel tedy dveře už při ujištění, že se mají rádi a co nejdřív se vezmou.

Zase byla slavná svatba a lidé si pochvalovali, že jejich země má takové hodné a laskavé panovníky. Obě šťastná sousední království spokojeně kvetla ještě mnoho a mnoho let.

O kouzelné studánce

Za svítání v lese panoval shon. Víly se rozplývaly ve světle a skřítkci uklízeli po jejich tancování. Hejkalové a divoženky si stěžovali královně na studenou noc. Náhle vše ztichlo, skřítkové se skrčili pod lístky. Pěšinou někdo pospíchal. Shrbená postava ve velkém šátku s košíkem. Ani poznat nebylo, že je to mladá dívka. Královna víl mávla průsvitnou paží.

"To je Jaruška, děvče ze vsi, pospíchá na trh. Ta nám neublíží, když o nás ani neví!"

Jedna z divoženek před ní poklekla.

"Paní naše, já ji dobře znám. Ani jako malé děvčátko nikomu z nás neublížila, ale nemá v životě štěstí. Podaruj ji nějakým dobrým kouzlem."

"Ano, máš pravdu, je taková ustaraná, celý den si neodpočine. I nám je jí líto," přidávaly se hlasy od všech obyvatel lesa. Krásná paní se usmála.

"Také jsem si jí všimla. Ještě před několika lety sem běžela jako veselá holčička, zpívala si s ptáčky a stavěla našim skřítkům hezké domečky. Teď se nepodívá napravo ani nalevo, nepřivoní ke květům a vůbec si nezaspívá. Je jako slepá a proto svěřím naší studánce zvláštní moc. Sami uvidíte, až děvče půjde z trhu." Poslední slova zapadla do trávy. Slunce již vyšlo a lesní bytosti uspalo.

*

Ještě před polednem klid opět narušily kroky. Bylo už teplo, dívka schovala šátek do košíku a v duchu počítala utržené groše. Bylo jich tak málo! Prodala jen několik tuctů vajec. O vyšívaný šáteček z tenkého plátýnka nikdo nestál. Přitom doufala, že za něj babičce koupí další lék. Než přešla les, ucítila žízeň. Vždyť tu někde bývala studánka? Tak dlouho u ní nebyla... Keř u velkého kamene vyrostl, stěží k ní trefila. "Ach, studánko, jistě tě dlouho nikdo nečistil!" Než se dívka mohla napít, pečlivě vybrala napadané listí a větvičky. Konečně zase prýštil stříbrný pramínek. Napila se, omyla tvář.

"Tady je ale krásně! Jak jsem na svoje místečko mohla zapomenout?"

Rozhlížela se a viděla závoje slunečních paprsků, pavučiny s jiskřícími kapkami rosy, kvítky všech barev. Dokázal ji potěšit zpěv ptáků a brzy opět rozpoznávala, který právě zpívá. Les ale pomalu umlkal, protože po cestě od města někdo přijížděl. Na statném hnědákovi jel unavený starý muž. Když se přiblížil, bylo vidět krvácející šrám na čele. Muž byl tak unavený, že si dívky všiml, až když ji téměř minul.

"Hej, děvče, není tu někde pramen? Potřeboval bych se osvěžit a ani můj kuň by vodou nepohrdl."

"Pojeďte sem, pane, právě jsem vyčistila studánku. Kde jste se zranil?"

"Nedával jsem pozor a ostrá větev mne šlehla. Nic to nebude, ale radši omyju krev, abych nevyděsil rodinu."

"Pojeďte, mám tu kus čistého plátna, sama vám ránu ošetřím a zavážu."

Starý muž poděkoval a nechal se ošetřit. Byl to kupec z velkého města den cesty odtud. Když se osvěžil, daroval děvčeti šňůrku krásně červených korálků.

"Jen se neostýchej, Jaruško, budou ti slušet stejně jako tvůj hezký úsměv. Kéž by bylo na světě víc tak dobrých srdcí! Buď zdráva a ať se ti daří!"

Jarušku nikdy nenapadlo, že by mohla být hezká nebo se parádit. Odjakživa měla hodně jiných starostí. Teď však neodolala a korále si dala na krk. Jistě měly cenu větší, než několik košíků vajec! Najednou jí bylo zase do zpěvu. Natrhala kytičku babičce pro radost a pospíchala domů. Nemocnou babičku vyprávění o kupci potěšilo.

"Tak je to správné, Jaruško. Děvče jako ty zaslouží trochu parády! Neboj, nezazlívám ti ten šáteček, když pomohl člověku v nouzi. Toho kupce by jistě brzy bolela hlava a sotva by dojel do cíle tak rychle, jak potřebuje. A víš co? Jdi v sobotu k muzice, určitě nezůstaneš v koutě! Stále se o mne staráš a sedíš doma, zatímco se všechna mládež baví."

Jaruška neřekla nic, ale brzy si začala o darovaných korálcích myslet, že jsou kouzelné. Sotva vyšla z chaloupky, jistě se tudy procházel nějaký mládenec, u

muziky šla z kola do kola, poprvé jí někdo pomáhal s trávou nebo štípat polínka na zimu. Také v kostele po ní každý hezky koukal, Jarušce však žádný do srdce nezapadl.

Zato babička dělala Jarušce starosti, chřadla a slábla. Podruhé tedy k muzice nešla, zůstala a seděla u babiččiny postele. Najednou přiběhl chlapec ze sousedství, oči navrch hlavy:

"Teta, nějaký bohatý pán se v hospodě vyptával na vaši Jarušku! Už sem jde!"

Opravdu, do dveří již vcházel mladík v tmavých šatech z drahého sukna, na plášti stříbrnou sponu. Pozdravil nemocnou a otočil se k Jarušce:

"Tys jistě ta hezká a milá dívka, která pomohla v lese mému otci?"

Jaruška se styděla. Nebyla zvyklá lichotkám a ten černovlasý mladík s jiskřičkami v očích se jí moc líbil.

"Pověz mi, kdo vyšíval šátek, kterým jsi ho ovázala?"

Jaruška ničemu nerozuměla, ale babička odpověděla za ni:

"Moje Járinka umí vyšívat mnoha způsoby, sama jsem ji učila. Můžete jí zadat práci i na hedvábí, nezkazí ji. Marně ji už dlouho posílám, aby ve světě zkusila štěstí. Zařekla se, že mne tu samotnou nenechá."

Mladík se usmál.

"Otec chválil její dobré srdce, ale až po dvou dnech zjistil, jak drahocenný obvaz měl na čele. Ví o někom, kdo si právě takové vyšívání přeje a posílá mne s látkami a přadýnky barevných nitek. Dokážeš vyšít tučet podobných šátečků do svaté Anny?"

To nebylo tak těžké slíbit. Jaruška vyšívala ráda a práce rychle přibývala pod rukama. Byla hotová včas a mladý kupec Marek nešetřil chválou ani penězi. Zase přivezl plátno a hedvábí, zlaté a stříbrné nitky, znovu spokojeně odvezl hotové výšivky. Protože zastupoval otce v obchodování stále víc, projížděl vsí velmi často a pokaždé Jarušku s babičkou navštěvoval. Brzy bylo nad slunce jasné, že je až po uši zamilovaný. Ještě na podzim požádal o ruku a protože se už babička začala uzdravovat, odvezl si je před dušičkami obě.

*

Jaruška se po čase vrátila. Brzy z jara ji muž přivezl a rovnou zamířili do lesa ke studánce. Vyčistili ji, aby pramínek volně odtékal.

"Zde jsem potkala tvého tatínka a také po dlouhé době dokázala uvidět všechnu krásu a radovat se z ní. Bez tohoto místa bych nedovedla vymýšlet všechny ty vzory, které tolik obdivuješ!"

"Máš pravdu, je tu hezky, i když se les teprve probouzí. Nedivím se, že ses chtěla rozloučit! Však to není navěky. Vždyť i naše děťátko bude chtít poznat místa, o kterých uslyší vyprávět..."

Kupec Marek políbil svou ženu a odvedl ji zpět na cestu k pohodlnému povozu. Sotva vyrazili, vykouklo zpod starého listí několik malých hlaviček.

"To přece byla Jaruška ze vsi! Tak ty báby na klestí nepřeháněly! Naše královna bude mít radost, že její kouzlo přineslo štěstí!"

"A jaké kouzlo to bylo? Vždyť Jaruška nemá zlaté vlasy, nepřede zlaté nitě ani nenašla hrnec peněz!"

Do skřítčího mudrování zazněla tichá slova lesní panovnice:

"Jenom si omyla oči od únavy, smutku a starostí. Začala se těšit ze všech krás světa, nic víc. To ostatní zůstává její vlastní zásluhou."

"A naše studánka je pořád kouzelná?"

"Právě od této chvíle se kouzelnou stala. Když ji dnes Jaruška opět vyčistila, vrátila prameni moc, která jí samotné pomohla. A teď honem zpátky do práce! Kolikpak lístkům a stonkům jste dnes uvolnili cestu vzhůru? Víly se již brzy probudí, kde budou tančit?"

Kouzelná studánka pomohla ještě mnoha lidem, kteří ji vděčně čistili a udržovali ještě po mnohá léta. Možná i dnes by čistý pramínek leckomu dovedl promýt oči a ukázat, jak je kolem hezky. Taková kouzla prý ze světa nemizí. Stačí se po nich rozhlédnout.

K o n e c